

Jalostuksen tavoiteohjelma (päivitetty)

1.1.2027-31.12.2031

Mastiffi

Esitys hyväksyttäväksi

*[lopulliseen: "Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa.
SKL:n jalostustieteellisen toimikunnan hyväksymä."]*

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE.....	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	9
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	17
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	21
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	26
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	28
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	29
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	29
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	34
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	41
4.3.4 Lisääntyminen	42
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	43
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	44
4.4. Ulkomuoto	46
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	49
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	50
6.1 Jalostuksen tavoitteet	50
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	51
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	52
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	52
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	53
7. LÄHTEET	55
8. LIITTEET	56

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Rodunomaisen mastiffin luonnetta kuvaavat erinomaisesti rotumääritelmän sanat majesteettisuus, rohkeus, rauhallisuus ja kiintymys. Listaan voisi vielä lisätä sanat sopeutuvainen ja ystävällinen. Jokainen koiranomistaja haluaa korostaa rotunsa luonteen erityispiirteitä. Mastiffilla nämä luonteenpiirteet yhdistettynä sen kokoon tekee lähtemättömän vaikutuksen. Mastiffista käytetäänkin sanontaa ”lempeä jättiläinen”. Mastiffia käytetään lähinnä perhekoirana, jolla on kyky puolustaa omistajaansa mikäli tätä uhataan. Mastiffin kanssa voi harrastaa tottelevaisuutta, hakuja, jälkeä, näyttelyitä ym. mutta alkuperäinen käyttötarkoitus on olla perheen puolustaja.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena luonteeltaan rodunomainen tasapainoinen yhteiskuntakelpoinen koira. Tavoitteena koirien luonnetestauksen ja MH-kuvausten lisääminen. Tavoitteena harrastus toiminnan lisääminen; tottelevaisuuskoulutus, näyttelykoulutus, haku- ja jälkiharrastuksen lisääminen.	Rotujärjestön tottelevaisuus- ja muun koulutuksen järjestäminen. Luonnetestien järjestäminen. Tiedottaminen ja kannustaminen edellä mainittuihin; esim rotujärjestön jäsenlehdessä.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena fyysisesti terve koira (lonkat, kyynärpäät, selkä, kystinuria). Tavoitteena terverakenteinen koira. Tavoitteena terveystutkittujen ja kystinturia geenitestattujen koirien käyttäminen jalostukseen. Pitkäikäisyyden tavoittelu. Tavoitteena luonteeltaan tasapainoinen yhteiskuntakelpoinen koira.	PEVISA- ja jalostussuositukset. Tiedottaminen ja kannustaminen esim. jäsenlehdessä ja nettisivulla.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena luonnollisen astutuksen ja synnytyksen kautta saadut pentueet. Ulkomaisten- ja edesmenneiden hienojen ja pitkäikäisten koirien käyttäminen keinosiemennyksen keinoin.	Jalostussuositukset ja tiedottaminen.

--	--

Rakenteen ja anatomian terveys

Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
<p>Tavoitteena terverakenteinen ja hyvin liikkuva mastiffi. Tavoitteena terveet luustoltaan röntgenkuvatut jalostuskoirat ja niiden sukulaiset.</p>	<p>Kannustetaan myös rodun harrastajia tekemään terveystutkimuksia, ei vain kasvattajia ja jalostukseen käytettyjä koiria. Kannustetaan myös käymään näyttelyissä.</p>

Käyttöominaisuudet

Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
<p>Rodulle tyypillinen edustaja täyttää sille asetetut ”käyttöominaisuudet” perheen vahtina ja puolustajana. Tavoitteena lisätä luonnetestattujen koirien määrää. MH-luonnekuvauksen osallistumisien lisääminen.</p>	<p>Kannustetaan kasvattajia ja harrastajia luonnetestiin ja MH-kuvaukseen koiriensa kanssa. Rotujärjestö järjestää oman luonnetestin vuosittain. Edullisemmat maksut rotujärjestön jäsenille.</p>

Jalostuspohja

Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
<p>Tavoitteena säilyttää ja laajentaa mastiffin jalostuspohja, joka perustuu tuontikoiriin. Kasvattajien ja harrastajien yhteistyö maailmanlaajuisesti jalostuspohjan laajentamisessa.</p>	<p>Tiedottaminen esim. jäsenlehdessä.</p>

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Pentueen molemmilla vanhemmilla tulee olla ennen astutusta annettu virallinen lonkka- ja kyynärniveldysplasiaa koskeva kuvauslausunto. Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on C. Myös lonkkakuvaustuloksen D saanutta koiraa voidaan käyttää jalostukseen, mutta ainoastaan yhdistämällä se koiraan, jolla on lonkkakuvaustulos A tai B.

Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 1. Myös kyynärniveldysplasian asteella 2 lausunnon saanutta koiraa voidaan käyttää jalostukseen, mutta ainoastaan yhdistämällä se koiraan, jolla on kyynärniveldysplasian kuvaustulos 0.

Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeus:

Pysyvä poikkeuslupa ulkomaiselle urokselle, joka ei täytä rodun PEVISA-ohjelman mukaisia vaatimuksia, voidaan rekisteröidä enintään kaksi (2) pentuetta.

Muut jalostussuositukset

Jalostukseen käytettävät koirat tulisi olla muilta osin terveitä ja yksilöiden suvuissa esiintyviin sairauksiin tulee kiinnittää huomiota.

Koirien tulee olla mahdollisimman hyvärakenteisia ja hyvin liikkuvia yksilöitä. Koirilla tulee olla erinomainen rotutyypin ja rodulle tyypillinen pää ja ilme.

Jalostukseen käytettyjen koirien luonteen tulee olla rodunomaisia ja ihmisystävällisiä. Käytetyn yhdistelmän koirilla ei saisi olla samoja vikoja vaan niitä pyritään parantamaan jalostuskumppanin vastaavilla hyvillä ominaisuuksilla. **Selvästi arkaa tai aggressiivista koira ei saa käyttää jalostukseen.**

Jalostuskoirille suositellaan myös selän kuvaamista virallisesti.

Jalostuskoirien tai niiden vanhempien tulisi olla kystinuria-geenitestattuja.

Suosittellemme jalostuksen käytettäville koirille myös ainakin yhtä näyttelykäyntiä ja tuloksena avoimesta luokasta vähintään EH.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Mastiffin ja mastiffityyppisten koirien alkuperä menee niin kauas ajassa taaksepäin, ettei sitä tunneta. Mastiffityypisiä koiria on todistettavasti ollut olemassa noin 5000-2000 eaa. Kun ihmiskunta alkoi tallentaa omaa historiaansa kirjoittamalla, olivat mastiffit jo olemassa. Mastiffeja on kuvattu muinaisissa Babylonialaisissa kiveen hakatuissa kuvissa noin 2200 ennen ajanlaskumme alkua. Nämä koirat muistuttavat nykyisiä mastiffeja. Ne olivat suurikokoisia, pitkärunkoisia voimakkaita koiria, joilla oli riippuvat korvat ja voimakas pää.

Aiheet ovat metsästys- ja sotakuvauksia, jossa mastiffeilla on näyttävä rooli. Babylonialaiset kuvasivat näissä kohokuvissa sekä mastiffeja että vinttikoiria. Mastiffeja käytettiin mm. leijonan- ja villihevesten metsästykseseen. Ne olivat myös sotakoiria, vartiokoiria ja niitä kuvattiin monien erilaisten seremonioiden yhteydessä. Assyrialaisen kuninkaan Esar-Habbonin (valtakausi 681-669 eaa) hautausmaalla löytyi suuri mastiffi patsas, jonka hänen poikansa Assurbanipal antoi laittaa sinne (valtakausi 669-630 eaa). British Museumista löytyy viisi kopiota tästä patsaasta.

Terrakotta mastiffipatsaita haudattiin yleisesti assyrialaisien kotien ovien kynnyksien alle karkoittamaan pahoja henkiä. Mastiffeja löytyy myös vyön soljista Mesopotamiasta noin 1000 vuotta Assurbanipalin jälkeen.

Keskiajalta löytyy Bayeux-seinävaate, jossa kuvataan Hastings-taistelua vuodelta 1066. Tässä seinävaatteesta löytyy sekä kevyempiä vinttikoiran tyyppisiä koiria sekä raskaampia voimakaspäisiä mastiffityypisiä koiria.

Marco Polo kirjoitti Moghul Keisari Kublai Khanin (Yuan Dynastia 1215-1294) metsästysretkistä. Nämä olivat massiivisia leijonan ja muun suurriistan metsästysoperaatioita, joissa käytettiin jopa 5000:tta mastiffia.

Mastiffityyppisten koirien alkuperäalueena pidetään yleisesti Lähi- ja Keski-Idän alueita, joista niiden

ensimmäiset kuvaukset löytyivät. Sieltä ne ovat levinneet muualle maailmaan.

Nykyisen mastiffin (englannin mastiffi) alkuperämaa on Englanti. Miten se päätyi Englantiin ei ole tarkkaa tietoa. Erään teorian mukaan jo foinikialaiset kauppiat (n 500 eKr.) olisivat tuoneet mastiffeja tullessaan. Tästä ei ole kuitenkaan ole pitäviä todisteita. Se tiedetään, että Roomalaisten valloittaessa Brittein saaret (55 eKr - n 415 jKr.) siellä oli paljon mastiffityyppisiä suuria koiria. Niiden kokoa ja rohkeutta ylistettiin ja niitä vietiin Italiaan taistelemaan areenoille petoja ja ihmisiä vastaan.

Mastiffit mainitaan kuningas Canuten metsänpitoa ja metsästystä säätelevässä laissa (King Canute Forest Law) vuodelta 1017-1035. Mastiffeja sai pitää vahtikoirina, mutta niiltä tuli leikata kolme etujalan varvasta irti, etteivät ne päässeet metsästämään kuninkaan riistaa.

Myös Charles Darwin mainitsee mastiffin kirjassaan "Variation of Animals and Plants under domestication" vuodelta 1868: ". ..noin 4000-5000 vuotta sitten oli olemassa erilaisia rotuja; kulkukoiria, greyhoundeja, tavallisia vinttikoiria, mastiffeja, koti-koiria, sylikoiria, pieniä "vartaan pyörittäjäkoiria" , jotka muistuttavat läheisesti nykypäivän rotuja".

Mastiffi on ollut Englannissa perinteisesti yläluokan koira. Ne suojelivat suuria kartanoita ja taloja, vartioivat kuninkaan riistaa (mm peuroja ja hirviä) ja toimivat sotakoirina keskiajalla. Englannin Henrik VIII:n (1491-1547) kerrotaan lahjoittaneen satoja mastiffeja Euroopan hallitsijoille taistelukoiriksi. Ulkomuodolla ei tuohon aikaan ollut juurikaan merkitystä, päinvastoin; mitä suurikokoisempi ja pelottavamman näköinen sekä ääneltään mahtavampi vahtikoira oli, sitä parempi. Poikkeuksen teki kuitenkin Legh-suku Lyme Hall-mastiffeineen, he kasvattivat niitä puhtaasti ulkomuodon perusteella useiden sukupolvien ajan jo 1400-luvun Englannissa aina 1900-luvulle asti.

Mastiffien perimmäinen käyttötarkoitus on aina ollut ennen kaikkea olla kodin ja omistajan turvana. Tämä käyttötarkoitus on säilynyt läpi mastiffin historian tuhansien vuosien aikana aina sen alkuperästä tähän päivään saakka. Tämän käyttötarkoituksen lisäksi ovat mastiffit olleet sotakoirina läpi vuosisatojen. Niitä on käytetty myös antiikin aikana mm. Rooman areenoilla taistelemassa muita petoeläimiä ja jopa ihmisiä vastaan. Tällaiset taistelunäytökset olivat niin tärkeä kansanhuvi Englannissa, ettei esim. Elisabet I aikana teatterinäytöksiä saanut esittää torstaisin, sillä juuri tämä päivä oli varattu taistelunäytöksiin. Kun eläintappelut kiellettiin Englannissa 1835, seurasi siitä mastiffikannan romahdusmainen lasku ja rotu kävi harvinaiseksi. 1900-luvun alussa oli mastiffeja rekisteröity Englannin kennelklubissa vain 35kpl.]

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Ensimmäinen koiranäyttely järjestettiin Englannissa jo vuonna 1859 ja niistä tuli alusta alkaen erittäin suosittuja ylimystön ja kuninkaallisten keskuudessa, joten "rotukoirien" ja kasvattajien määrä lähti räjähdysmäiseen kasvuun. Haluttiin siis 'virallisen taho' ylläpitämään rotukoirien kantakirjoja eli sukutauluja - näin sai alkunsa The Kennel Club vuonna 1873.

Kun mastiffit olivat yleisön nähtävissä ja kilpailivat palkinnoista keskenään johti se rotutyypin vakiintumiseen, mutta samalla myös korvien/hännän tyypistämisen lopettamiseen.

Ensimmäinen kirjallinen määritelmä siitä, miltä mastiffin tulisi näyttää julkaistiin 1859 Stonehengen toimesta , joka oli aikansa kaikkien rotujen arvostettu auktoriteetti. 1873 julkaistiin ohje "Standard of Points in Breeding Mastiffs" ensimmäistä kertaa alan asiantuntijan M B Wynnin toimesta ja hänellä oli myös huomattava vaikutusvalta v. 1880 hyväksytyyn "The Mastiff Clubin" standardiin.

The Old English Mastiff Club perustettiin 1883. He julkaisivat rotumääritelmänsä jo samana vuonna ja sitä täydennettiin 1890. Väriltään mastiffit olivat tuohon aikaan melkein mitä tahansa, suosituimpia olivat fawnit ja kaikenväriset brindlet sekä mustat, sallittuja (mutta eivät toivottuja) olivat myös punaiset, musta-valko- tai ruskealäiskikkäät (harlekiinit, manttelit ja black & tan-väriset, sekä täysin ruskeat ja harmaatkin (siniset).

Mastiffiurosten "lähes virallisia" sukutauluja löytyy siis noin vuoteen 1850 (Lukeyn mastiffi Governor'in

isoisään Adamiin); narttuja ei syystä tai toisesta välitetty rekisteröidä, joten narttujen vanhin "virallinen suku" onkin paljon lyhyempi ja jäljitettävissä vuonna 1918 syntyneeseen rekisteröimättömään Heleniin (bullmastiffi?) - joka teki mastiffipentueen Stapleford Agrippan kanssa.

Tästä kuluu vielä kymmenen sukupolvea tyttäriä (sisältäen isinä mm sellaisia kuuluisia nimiä kuin CH King Baldur, Menai Comet, Deleval Joanne, Cleveland Comedian, CH Uther Penarvon) ennenkuin päädytään Coldblow Sallyn tyttäreeseen Nydia of Frithendiin s. 1947. 1900-luvulle tultaessa, mastiffin suosion jo jälleen laskiessa ensimmäisiä englantilaisia mastiffeja kuitenkin jo vietiin USA:han ja Kanadaan, alunperin näiden maiden kiinnostuksesta rotua kohtaan, ja myöhemmin Ensimmäisen ja Toisen Maailmansodan aikaan, jo puhtaasti sotaa pakoon. Sotien aikaan nämä valtavat, sotamiehen muona-annoksen kuluttavat koirat "yleisen edun nimissä" lahdatiin Englannissa melkein sukupuuttoon; Toisen Maailmansodan jälkeen Englannissa oli jäljellä enää vain parikymmentä yksilöä, ja näistäkin vain yksi (!) siitosikäinen.

Tämä narttu, Sally of Goldblow s. 1943, olikin merkittävä juuri siksi että sen avulla puhdas englantilainen sukulinja säilyi katkeamattomana. Sallyn tytär, Nydia of Frithend s. 1947, tuottikin yli 30 pentua 5 eri pentueessa amerikkalaistuonnin Valiant Diademin kanssa. Nydia, Valiant, 4 Kanadasta tuotettua Heatherbelle mastiffia sekä Jana of Mansetta, joka myös oli tuotu USAsta, nämä 7 mastiffia, paljon sisäsiitosta sekä joitakin risteytyksiä bullmastiffeihin (mahdollisesti myös bernhardinkoiraan ja bordeauxindoggiin) saivat kuin saivatkin rodun elpymään. Nämä taustat tietäen ei voi kuin ihmetellä, että mastiffi on säilynyt näin terveenä, näin hyväluonteisena ja kuitenkin lähes ensimmäisen rotumääritelmän mukaisena

Rotumääritelmää täsmennettiin Englannissa vain hieman vuonna 1949, ja se säilyi lähes muuttumattomana vuoteen 1986 saakka, tällöinkin standardi vain "uudelleenjärjestettiin", ja siihen lisättiin liikkeitä ja käyntiä koskeva lauseke sekä virheiden tulkintalauseke. Nykymastiffi poikkeakin parisataa vuotta sitten eläneistä mastiffeista lähinnä suuremman kokonsa, massiivisuutensa ja lempeämmän luonteensa suhteen. Väreiksi ovat vakiintuneet aprikoosinvärinen, kellertävä (fawn) ja juovikas (brindle).

Mastiffeja rekisteröitiin Englannissa vuonna 1960 jo 99 kpl ja "huippuvuonna" vuonna 1980 jo 316 kpl. Siitäkin ne edelleen kasvoivat tasaisesti vuoteen 2003, jolloin rekisteröintimäärä oli 580!! Sitten alkoi nykyinen laskukausi, ja viime vuosina mastiffeja on rekisteröity toistuvasti jo alle 200 vuodessa. Nykyisin niitä lienee elossa Englannissa n. 2500 kpl.

Rotu on levinnyt muualle Eurooppaan vasta 1900-luvun loppupuolella, mutta American Kennel Club (AKC) rekisteröi vuonna 1996 jo 4807 mastiffia. Pohjoismaihin mastiffit ovat tulleet lähinnä 1980-luvulla, Norjassa oli vuonna 1998 kuutisenkymmentä mastiffia, Tanskassa noin sata, Ruotsissa n. 150 ja Suomessa arviolta parisen sataa.

lähde: Suomalaiset Mastiffisivut/Satu Laitinen <http://koti.mbnet.fi/poptokin/mhisto.htm>

Nykyisen mastiffin käyttötarkoitus on toimia perheen ja kodin vahti- ja seurakoirana. Tämä käyttötarkoitusta se hoitaa suuren kokonsa ja luontaisen puolustushalunsa avulla, joka on rodun perimässä. Mastiffista löytyy valtavasti kertomuksia, kirjallisuutta, artikkeleita ja kuvauksia, joka kertovat sen luonteesta ja käyttötarkoituksesta.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

[Mastiffi on erittäin vanha rotu ja voidaan löytää sukutauluja 1100-luvulle saakka. Monessa nykyisen rodun kehityksessä on käytetty mastiffia, joko rodun luomisessa tai osana rodun kehitystä. Lähimmät sukulaisrodut ovat bullmastiffi, joka kehitettiin riistanvartijan koiraksi 1900-luvun alkupuolella mastiffista ja bulldogista. Myös bordeauxindoggin taustalla löytyy mastiffia. Mastiffilla on ollut rooli myös monen muun suuren rodun kehityksessä (tanskandoggi, broholminkoira, cane corso mm.)

Eri linjat

Mastiffeissa ei ole olemassa mitään erillisiä linjoja ulkomuodon tai käyttötarkoituksenkaan suhteen. Erona ovat FCI:n ja American Kennel Club'in erot rotumääritelmässä. FCI rotumääritelmästä puuttuvat määreet painolle ja säkäkorkeudelle, kun taas jälkimmäisessä ne on määritelty.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Suomeen mastiffi tuli 1980-luvun alussa. Tällöin Marja Karjalainen hankki Englannista mastiffinartun, Bulliff Roamer (s.18.11.81 Honeycraft Danny Boy - Bulliff Giselt) ja Diana Alatalo toi Ruotsista uroksen Powerful's Crassuksen (s. 16.9.81 Nandina Zenn Rene - Celerity Nice Value). Nämä saivat keskenään kaksi pentuetta, joista ensimmäinen syntyi 12.11.1983 ja toinen 1.8.1986. Rekisteröintimäärät ovat tämän jälkeen olleet keskimäärin vuosittain noin 20-30 pentua. Vuosien 1990-1995 välisenä aikana rekisteröitiin 120 yksilöä, 1996-2000 aikana rekisteröitiin 126 yksilöä ja vuosina 2001-2010 rekisteröitiin 235 yksilöä. Viimeisen viiden vuoden aikana 2010-2014 rekisteröitiin 153 yksilöä. Ennätysvuosi rekisteröinneissä oli 53 yksilöä vuonna 2009. Pienin rekisteröintimäärä 2000-luvulla on kaksi yksilöä vuonna 2020. Mastiffeja on Suomessa arviolta noin 150-200 yksilöä tällä hetkellä.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Mastiffi kuuluu rotujärjestöön Bullmastiffit ja Mastiffit ry. Se on itsenäinen rotujärjestö, joka toimii Suomen Kennelliitto Ry:n alaisuudessa virallisena rotujärjestönä molossityyppisille roduille Suomessa. Bullmastiffit ja mastiffit ry. perustettiin 14.11.1967. Toiminta alkoi seuraavan vuoden alusta ja se hyväksyttiin viralliseksi rotujärjestöksi vuonna 1971. Rotujärjestöllä on alaisuudessaan rotukerho Suomen Bullmastiffikerho.

Järjestön alaisuuteen kuuluu nykyään kuusi rotua, jotka ovat bullmastiffi, bordeauxindoggi, cane corso, espanjanmastiffi, mastiffi, napolinmastiffi. Rotujärjestöön ovat aiemmin kuuluneet myös dogo argentino, tosa inu, fila brasileiro, pyreneittenmastiffi, mallorcan doggi sekä cimarron uruguay. Ne ovat siirtyneet Suomen seurakoirat ry:n alaisuuteen, vain pyreneittenmastiffilla on oma uusi rotujärjestönsä. Yhdistyksen tehtävänä on rotujensa kasvatuksen edistäminen, PEVISA-ohjeiden määrittäminen sekä jalostuksen tavoiteohjelmien kirjoittaminen, ulkomuototuomarikoulutuksen- sekä arvostelu- että näyttökokeiden järjestäminen, vuosittaisen rotujensa erikoisnäyttely järjestäminen, neljä kertaa vuodessa ilmestyvän jäsenlehden julkaiseminen, sääntömääräiset vuosikokoukset sekä toiminnasta tiedottaminen mm. yhdistyksen nettisivuilla ja facebook sivuilla. Rotujärjestön toiminnasta vastaa hallitus ja sen alaisuudessa erilaiset alajaostot ja toimikunnat. Tällaisia ovat mm. jalostustoimikunnat, lehden toimitus ja näyttelytoimikunta. Rotujärjestön alaisuuteen kuului myös aiemmin Cane Corso Club Finland Ry (erosi omasta pyynnöstään 2019).

Rotukerhon jäsenmäärä ja sen kehitys

Suomen Bullmastiffikerhon nykyinen jäsenmäärä on noin 20 henkilöä.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Bullmastiffit ja mastiffit ry:llä on erilliset jalostustoimikunnat eri roduille. Niiden tehtäviä ovat mm.

- poikkeuslupahakemusten käsittely
- osallistuminen ulkomuototuomarikoulutuksen ja kollegioiden järjestämiseen
- osallistuminen luonnetestien järjestämiseen
- jalostustarkastusten järjestäminen
- jalostuksen tavoiteohjelmien kirjoittaminen

PEVISA-ohjeiden määrittäminen
jalostusohjeiden ja neuvonnan antaminen
tiedottaminen toiminnastaan hallitukselle (toimintakertomukset ja pöytäkirjat)

Rotujärjestön hallitus on toimeenpaneva elin ja kaikki toimikunnissa tehtävät päätökset käytetään ja hyväksytään/hylätään hallituksen toimesta.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mastiffin populaatiota kuvaaviin taulukoihin on koottu viimeisen 10 vuoden tilastot jaoteltuna jalostustilastoon, missä käydään läpi rekisteröinteihin liittyvät luvut (taulukko 1).
Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013

www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja

Taulukko 1. Vuositalasto – rekisteröinnit 2015-2025

Vuositilasto - rekisteröinnit											
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)		5	5	9	15	2	20	12	15	43	16
Tuonnit	4	4	3	2	3	3	6	5	5	4	4
Rekisteröinnit yht.	4	9	8	11	18	5	26	17	20	47	20
Pentueet		1	1	2	3	1	4	2	3	6	2
Pentuekoko		5,0	5,0	4,5	5,0	2,0	5,0	6,0	5,0	7,2	8,0
Kasvattajat		1	1	2	3	1	4	2	3	5	2
jalostukseen käytetyt eri urokset											
- kaikki		1	1	1	3	1	4	2	3	6	2
- kotimaiset					1		2	1		4	
- tuonnit			1	1	1	1		1	2	1	2
- ulkomaiset		1	0	0	1	0	2	0	1	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä		4 v 10 kk	2 v 3 kk	2 v 9 kk	8 v 7 kk	14 v 10 kk	2 v 10 kk	4 v 2 kk	3 v 3 kk	4 v 3 kk	3 v 7 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut											
- kaikki		1	1	2	3	1	4	2	3	6	2
- kotimaiset		1	1	2	1		2	1	1	5	1
- tuonnit					2	1	2	1	2	1	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä		3 v 8 kk	3 v 10 kk	5 v 2 kk	4 v 1 kk	3 v 2 kk	2 v 10 kk	3 v 7 kk	3 v 3 kk	3 v 2 kk	3 v 7 kk
Isoisät		2	2	3	6	2	7	4	6	9	4
Isoäidit		2	2	3	6	2	8	4	6	10	4
Sukusiitosprosentti		0,00 %	0,00 %	0,52 %	0,51 %	0,00 %	0,43 %	0,00 %	0,00 %	0,24 %	0,11 %

Rekisteröintimäärät Suomessa

Mastiffi on vähälukuinen rotu Suomessa. **Kotimaiset vuosittaiset rekisteröinti määrät ovat vaihdelleet vuosien 2015-2025 välillä kahdesta ja 43:n välillä.** Pentueita on ollut yhdestä kuuteen vuosittain. Emme usko rekisteröintimäärien muuttuvan oleellisesti tulevien viiden vuoden aikana.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoiria on rekisteröity vuosittain **kahdesta kuuteen.** Tuontikoirien lukumäärä on pysynyt tasaisena vuosien mittaan. Koiria tuovat sekä kasvattajat ja harrastajat. Tuontimaita ovat olleet Englanti, Ruotsi, Hollanti, Belgia, Saksa, Ranska, Venäjä, USA, Unkari, Tanska ja Tsekki.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Urosten keskimääräinen jalostusikä vaihtelee **2 v 3 kk ja 10 vuoden välillä.** Taulukossa vanhin ikä 14 v 10 kk on yksittäinen koira, jonka pakastespermaa on käytetty sen kuoleman jälkeen. Kyseinen koira eli 10 v 2 kk ikäiseksi. Nuorilla uroksilla on mitä todennäköisimmin hyvä siemennesteen laatu, mitä vanhemmalla iällä urosta käytetään jalostukseen, voi siemennesteen laatu alkaa huonontua. Narttujen keskimääräinen jalostusikä **vaihtelee 2 v 10 kk ja 5 v 2 kk välillä.** Narttujen ikä ei vaihtele niin paljon kuin urosten. Iän karttuessa hedelmällisyys voi laskea.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelijohdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013 www.kennelliitto.fi/sukusiitos

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Vuosittain rekisteröidään kahdesta kuuteen pentuetta. Pentueiden lukumäärä on niin pieni, että yksittäisten kasvattajien valinnat vaikuttavat hyvin paljon näiden yhdistelmien sukusiitosasteeseen. Sukusiitosaste vaihtelee viimeisen 10 vuoden aikana 0%-0,52%. Kanta perustuu suurelta osin tuontikoiriin ja melkein jokaisella vuosittain syntyvällä pentueella on eri isät. Varsinaisia siitosmatadoreita ei ole käytetty Suomessa. Viimeisen 10 vuoden aikana eniten pentuja saaneella uroksella on kaksi pentuetta kahden eri nartun kanssa, joista toinen oli tuontikoiria. Jälkeläisiä on yhteensä 17 kpl. Kussakin yhdistelmässä sukusiitosaste oli 0 %. Uroksella on kaksi pentuetta toisessa polvessa. Kennelliitto suosittelee maksimissaan koiran kokonaisjälkeläismääräksi 5% neljän vuoden rekisteröintimäärää kohden. Kyseisellä uroksella on ollut tilastointiaikana 11.97% kannan jälkeläisiä. Ottaen huomioon mastiffin historian on sukusiitosaste todellisuudessa huomattavasti suurempi, eikä ns. uutta verta ole saatavilla.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta (tuontikoirat sinisellä värillä) 2015-2025

Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä			
#	Uros	Pentueit a	Pentui a	%- osuus	kumulat. %	Pentueit a	Pentui a	Pentueit a	Pentui a
1	SQUANTO'S JAMEERAH	2	17	11,97 %	12%	2	4	2	17
2	BŐRÖS BAJNOK DENNIS	2	13	9,15%	21%	3	21	2	13
3	HUGEDOGGE JUKKA	1	10	7,04%	28%	0	0	1	10
4	MAMASTIFF I'M SNORING MONSTER	1	10	7,04%	35%	1	5	1	10
5	WILD AND STRONG SIR ARTHUR	1	9	6,34%	42%	4	25	2	17
6	BARDOLYNN'S EDWARD	2	9	6,34%	48%	3	22	4	16
7	LUCKY LUKE DE WHITITERA	2	9	6,34%	54%	0	0	2	9
8	ANDY OF NOBLE FORCE	2	9	6,34%	61%	0	0	2	9
9	GUNSHOT DU RANC DE BANNES	1	8	5,63%	66%	1	2	1	8
10	WAKONDA'S HOWAHKAN	1	8	5,63%	72%	0	0	1	8
11	IMPOZANT SLNKO ZEMPLINA	1	7	4,93%	77%	0	0	3	27
12	GREATJACK'S CATCH YOU LATER	1	7	4,93%	82%	0	0	1	7
13	XIMON OF THE CHEESE HILL	1	5	3,52%	85%	0	0	1	5
14	MAMASTIFF MUD CAKE	1	5	3,52%	89%	1	5	1	5
15	ASH OF NOBLE FORCE	1	5	3,52%	92%	0	0	1	5
16	MILLENNIUMS AIN'T NO STOPPING US NOW	1	3	2,11%	94%	0	0	1	3
17	HJALTE DU RANC DE BANNES	1	3	2,11%	96%	3	11	1	3

Yksitoista urosta tässä listatuista 17:stä tuottivat noin puolet kaikista ajanjakson rekisteröidyistä polvessa. Toiseksi eniten jälkeläisiä saaneella uroksella oli kaksi pentuetta sekä kolme pentuetta toisessa polvessa. Muiden urosten pentue määrät tässä ajanjaksossa rajoittuivat yhteen tai kahteen pentueeseen. Yhdeksällä uroksella on toisen polven jälkeläisiä. Taulukossa 2. on tuontiurokset sinisellä värillä. Nähdään, että tuona ajanjaksona käytetyistä 17:stä uroksesta 9 on ollut tuontikoiria.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua (tuontikoirat sinisellä) 2015-2025

Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä			
#	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BÖRÖS BAJNOK CHERRY	2	17	11,97%	1	5	2	17
2	SQUANTO'S KENYA	2	16	11,27%	0	0	2	16
3	MOORWARDEN'S AMANDAS NIGHTMARE	1	9	6,34%	0	0	1	9
4	ZONDOR'S GENTLE GIANT FREYJA	2	9	6,34%	1	5	2	9
5	WAKONDA'S KINAI	2	9	6,34%	0	0	2	9
6	NELE OF THE CHEESE HILLS	1	9	6,34%	0	0	1	9
7	THALION HALL MILLA MAGIA	1	8	5,63%	2	4	1	8
8	MOORWARDEN'S BARRACUDA BITCH	1	8	5,63%	0	0	1	8
9	GREATJACK'S PEARL AYASHA	1	8	5,63%	1	2	1	8
10	LENTO V.D. FRANCKENAOEVE	1	7	4,93%	0	0	1	7
11	SQUANTO'S JANABA	1	7	4,93%	2	16	1	7
12	SVEAHOVS VALHALL REGNUM SWEORUM	2	6	4,23%	0	0	2	6
13	DIDALLS HOWLING AROUND MY HAPPYHOME	1	6	4,23%	1	5	1	6
14	MAMASTIFF SAKURA	1	5	3,52%	1	5	1	5
15	MASTAIHD ANDRASTE	1	5	3,52%	0	0	1	5
16	MAMASTIFF	1	5	3,52%	0	0	1	5

	KONEESEEN KADONNUT							
17	THALION HALL MORIA	1	3	2,11%	0	0	1	3
18	MAMASTIFF I'M THE GLOW OF STAR	1	2	1,41%	0	0	1	2
19	ZONDOR'S EASY LOVE ISABELLA	1	2	1,41%	1	7	1	2
20	THALION HALL MORWEN	1	1	0,70%	0	0	1	1

Jalostuskoirien käyttömäärät

5 narttua on tuottanut ajanjakson pennuista noin 50%. Näistä kahdella on toisen polven jälkeläisiä. Suurin osa jalostukseen käytetyistä nartuista on saanut vain yhden pentueen ja osuudet jäävät suurella osalla alle 5% ajanjakson pentumäärästä. Taulukossa ovat tuontinartut sinisellä värillä. Kahdestakymmenestä kahdeksan on ollut tuontikoiria.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Jalostukseen käytetyistä uroksista noin puolet on ollut tuontikoiria (17/9), ja nartuista samoin (20/8). Eniten jälkeläisiä saanut uros Squanto's Jameerah (FI33523/13) ei ole sukua neljälle eniten jälkeläisiä saaneiden urosten kanssa. Se on kuitenkin viidentenä listalla olevan uroksen Wild And Strong Sir Arthur (FI52707/11) poika. Kyseinen uros on myös 11:nneksi eniten käytetyn nartun Squanto's Janaba (FI33518/13) isä. Kahdeksentena ja 15:toista listalla olevat urokset ovat veljeksiä (tuontikoiria Hollannista).

Neljä eniten jälkeläisiä saaneet nartut eivät ole sukua keskenään. Toiseksi eniten jälkeläisiä saanut narttu Squantos Kenya (FI49556/16) on toiseksi eniten jälkeläisiä saaneen uroksen Boros Bajnok Dennis (FI22503/13) tytär.

Tarkasteltaessa näiden tuontien sukutauluja 3 sukupolven päähän taaksepäin voidaan todeta, että tuonnit on onnistuttu tuomaan sellaisista linjoista, joissa ei ole juurikaan samoja koiria taustalla. Mastiffi kanta Suomessa perustuukin pitkälti tuontikoiriin.

Rodun populaatiot muissa maissa

Mastiffi on vähälukuinen monissa maissa. USA:sta lukuja on vaikeaa saada. Vuosien 1994 vuoteen 2009 löytyy tietoa. 1994 rekisteröitiin 1006 mastiffia ja siitä luku on noussut tasaisesti olleen huipussaan 2007, jolloin rekisteröitiin 7160 kpl. Sittemmin luku on tasoittunut noin 6000 kpl vuosittaisiin rekisteröinteihin, viimeisimmän tiedon 2009 saakka.

Rodun kotimaassa rekisteröintimäärät vaihtelevat noin sadan ja 173 kappaleen välillä. Muualla Euroopassa luvun ovat samankaltaisia kuin Suomessa. Rotu on harvalukuinen myös muualla. Onkin ehkä tarkoituksenmukaista nähdä mastiffin populaation rakennetta enemmänkin koko Eurooppaa kattavana kuin vain kotimaisena populaationa. Varsinkin kun kannan jatkuvuus perustuu tuontikoirien varaan.

Taulukko 4. Rodun rekisteröintejä muissa maissa

Rekisteröinnit	Iso-Britannia	Hollanti	Ruotsi	Tanska	Norja
2010	157	95	15	37	11
2011	173	81	53	40	2
2012	140	67	57	61	15
2013	139	72	13	47	15
2014	124	73	14	46	13
2015	159	97	33	47	17
2016	102	41	26	18	0
2017	166	52	24	38	0
2018	143	60	30	?	5
2019	140	62	25	?	0
2020	104	35	17	?	5

Yhteenvedo rodun jalostuspohjan laajuudesta

Vuosittain rekisteröidään kahdesta kuuteen pentuetta. Pentueiden lukumäärä on niin pieni, että yksittäisten kasvattajien valinnat vaikuttavat hyvin paljon näiden yhdistelmien sukusiitosasteeseen. Sukusiitosaste vaihtelee viimeisen 10 vuoden aikana 0%-0.52%. Kanta perustuu suurelta osin tuontikoiriin ja melkein jokaisella vuosittain syntyvällä pentueella on eri isät. Varsinaisia siitosmatadoreita ei ole käytetty Suomessa. Viimeisen 10 vuoden aikana eniten pentuja saaneella uroksella on kaksi pentuetta. Kennelliitto suosittelee maksimissaan koiran kokonaisjälkeläismääräksi 5% neljän vuoden rekisteröintimäärää kohden. Neljällä eriten käytetyllä koiralla pentujen kokonaismäärät ovat tarkasteluajanjakson sisällä (2015-2025) 11,97%, 9,15%, 7,04%, 7,04%. Loput 16 urosta jäävät noin 6% tai sen alle.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat mastiffin historia. Maailmansodat verottivat rodun kannan hyvin pieneksi ja tähän eivät nykykasvattajat voi vaikuttaa mitenkään. Suomalaisia kasvattajia on vain kourallinen (4-6 kpl) ja yksittäinen kasvattaja tuottaa pentueen harvakseltaan. Mastiffi rotuna vaatii paljon tilaa ja on kallis ylläpitää, joten tämä rajoittaa yksittäisen kasvattajan mahdollisuutta pitää suurta koiramäärää kotona. Jalostuspohjaa ovat kaventaneet myös 70-90-lukujen isot kennelit mm. Englannissa, jossa sisäsiitos oli yleisempää kuin tänä päivänä. Jalostuspohjaa kaventaa myös Suomen maantieteellinen sijainti. Astutusmatkat Eurooppaan vaativat meren ylittämisen tai Ruotsin kautta ajamisen, tehden matkan pitkäksi ja kalliiksi. Manner-Euroopassa on helpompi ajaa maasta toiseen ja jalostusmateriaalia on helpommin saatavilla. Jalostuspohjaa ja pentuiden määrää laski myös vuosien 2021-2026 tiukentunut PEVISA-ohjelma, joka voimaan tullessaan karsi 5 potentiaalista jalostusurosta pois.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodulla ei ole jälkeläismäärän perustuvaa PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Käyttötarkoitus: Vahtikoira ja kodin turva

Luonne ja käyttäytyminen: Majesteettisuuden ja rohkeuden yhdistelmä.

Rauhallinen, isäntäväkeensä kiintynyt, vartiointiviettiäinen. Yleensä välinpitämätön vieraita kohtaan; arkuus ei ole hyväksyttävää.

Hylkäävät virheet:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Rodunomaisen mastiffin luonnetta kuvaavat erinomaisesti rotumääritelmän sanat majesteettisuus, rohkeus, rauhallisuus ja kiintymys. Listaani voisi vielä lisätä sanat sopeutuvainen ja ystävällinen. Jokainen koiranomistaja haluaa korostaa rotunsa luonteen erityispiirteitä. Mastiffilla nämä luonteenpiirteet yhdistettynä sen kokoon tekee lähtemättömän vaikutuksen. Mastiffista käytetäänkin sanontaa ”lempeä jättiläinen”. Mastiffi on ensisijaisesti perhe- ja seurakoira ja rotu kärsii, jos se suljetaan kenneliin pois perheen parista. Mastiffi on yleensä omistajansa lähellä tai lähettyvillä seuraten päivittäisiä kodin toimia. Ottaen huomioon rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen, on mastiffi erinomainen kodin ”turvallisuus-järjestelmä”, joka hoitaa tätä tehtäväänsä erittäin hillitysti. Muutama kumea haukahdus ilmoittaa vierailijoiden tulosta ja heidät otetaan vastaan yleensä ystävällisesti. Kaikki mastiffit eivät ole kovinkaan kiinnostuneita vieraista ihmisistä ja tervehdyksen jälkeen ne usein vetäytyvät hieman sivummalle ottamaan nokoset. Mastiffi on rauhallinen sisällä talossa ja tämä onkin toivottavaa sen koon huomioon ottaen. Tätä rauhallisuutta ei pidä sekoittaa flegmaattisuuteen tai laiskuuteen. Tarvittaessa mastiffit pystyvät reagoimaan nopeasti ja liikkumaan koostaan huolimatta vauhdikkaasti.

Mastiffit tulevat yleensä hyvin toimeen muiden koirien kanssa, myös samaa sukupuolta olevien yksilöiden kanssa. Mastiffeja voidaan pitää laumassa ja myös muiden eläinten kanssa samassa taloudessa ja ne sopeutuvat tähän hyvin, varsinkin jos ne ovat siihen pennusta saakka tottuneet. Mastiffeilla on erittäin selkeä elekieli ja ne ovat hyvin luettavissa. Mastiffit ratkaisevat tilanteita myös oma-aloitteisesti, ja pyrkivät konfliktitilanteissa välttämään varsinaista hampaiden käyttämistä.

Mastiffin pitää ehdottomasti olla ihmisystävällinen koira ja sillä tulee olla selkeä laumanjohtaja omistajana. Mastiffit ovat harvoin erittäin dominoivia ihmistä kohtaan ja tämä on sen perusluonteessa. Mastiffi on kuitenkin koira muiden joukossa ja tarvitsee ehdottomasti tapakasvatuksen ja mielellään jonkinlaista tottelevaisuus koulutusta. Mastiffi on koiramaailman jättiläinen eikä sitä hallita voimankäytöllä. Mastiffi tulee sosiaalista pentuna ja aloittaa tapakasvatus heti kun mahdollista. Näin pentu tottuu siihen, että ihminen on se joka määrää.

On sanomattakin selvää, että ihmiselle aggressiivinen mastiffi on vaarallinen ja sillä on alhaisempi kynnys purra kohteita, jotka se kokee joko uhkaavina tai haastavina. Mahdollisena syynä voivat olla arkuuden lisäksi esimerkiksi kipu tai sairaudet, tarve puolustaa ruokaansa tai makuupaikkaansa, epäluottamus ihmistä kohtaan (väkivaltainen tai arvaamaton käsittely) tms. Tällainen mastiffi ei ole luotettava perheen tai talon koira. Taustalla voivat olla myös perinnölliset syyt, siksi vihaista koira ei saa käyttää jalostukseen.

Mastiffin kanssa voi harrastaa erilaisia asioita päivittäisten kävelylenkkien lisäksi. Erilaisia harrastusmuotoja voivat olla näyttelyharrastus, tottelevaisuuskoulutus, haku- ja jälkiharjoittelu.

Mastiffin voi myös opettaa vetämään pulkkaa tai kärryjä; tämä voi olla mukava harrastus, varsinkin jos perheessä on pieniä lapsia. Mastiffit ovat älykkäitä ja oppivaisia koiria, jos ne motivoidaan kullekin yksilölle sopivalla tavalla.

Mastiffin luonteen mahdollisena ongelmakohtana on arkuus. Jalostus on ulkomuotopainotteista ja hyvin pieni osa jalostukseen käytetyistä koirista on luonnetestattu. Tänä päivänä arkoja yksilöitä ei näyttelyissä juurikaan näe. Kun luonnetestikäynnit ovat vähäisiä, mitään virallista tilastoa ei tästä asiasta ole rotujärjestöllä antaa.

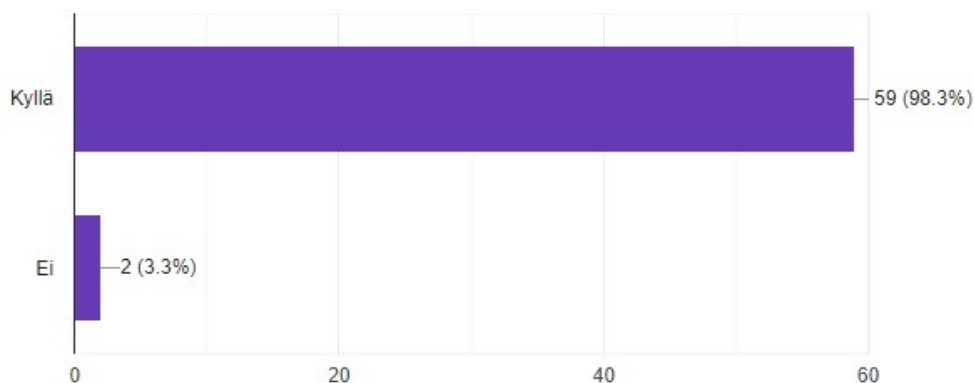
Luonnekysely

Mastiffin jalostustoimikunta teki mastiffille terveyst- ja luonnekyselyn vuoden 2020 aikana. Luonnekyselyssä ei tullut juuri ilmi mitään tavanomaisuudesta poikkeavaa. Ihmiset olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä koiriensa luonteisiin ja ne vastasivat pääsääntöisesti sitä mielikuvaa, mikä omistajilla ja kasvattajilla on mastiffin luonteesta.

Kuva 1. Mielikuva mastiffista ja toteutuma (lähde terveyst- ja luonnekysely)

110. Vastasiko rodun luonne odotuksiasi?

60 responses

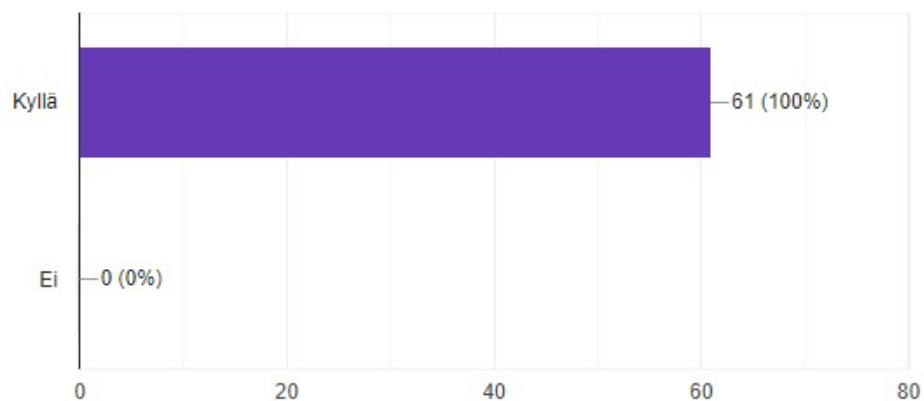

Mastiffit sopivat nyky-yhteiskuntaan ystävällisen luonteensa puolesta.

Kuva 2. Mastiffit ja muut koirat (lähde terveyst- ja luonnekysely)

107. Tuleeko koirasi toimeen muiden koirien kanssa?

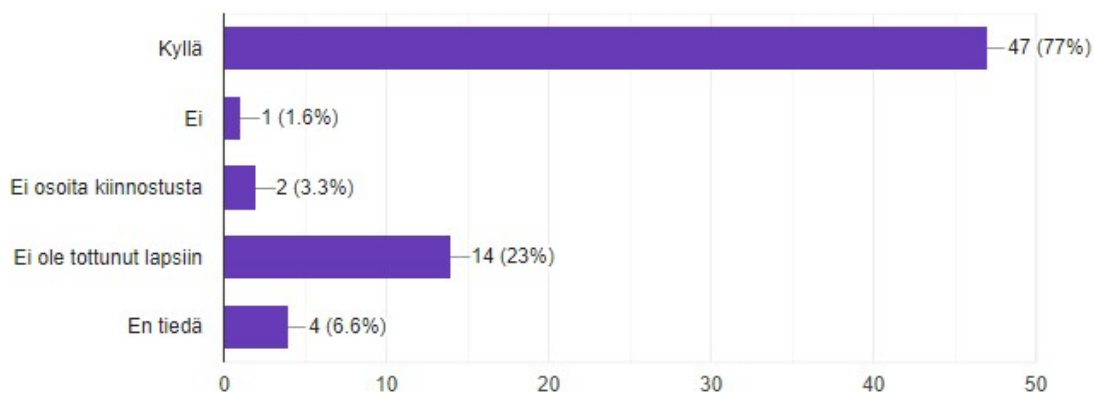
61 responses

Kuva 3. Mastiffit ja lapset (lähde terveyst- ja luonnekysely 2020)

108. Tuleeko koirasi toimeen lasten (n.1-14v) kanssa?

61 responses

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Mastiffin luonneominaisuudet ovat samankaltaiset eri maiden välillä varsinkin Euroopassa. Koirilla näissä maissa on melko yhteinen jalostustausta ja koiran pito on samantyyppistä. Koirat asuvat kotona ihmisten kanssa ja niitä pidetään pääsääntöisesti hyvin. Meillä eikä muuallakaan mastiffieja luonnetestata juurikaan, joten mitään tilastotietoa rotujärjestöllä ei tästä asiasta ole antaa. Eri maissa on omia tapoja testata koiran luonnetta, mutta tästä ei ole saatavilla tilastoitua tietoa.

Luonnetesti, MH-luonnekuvaus ja virallinen käyttäytymisen jalostustarkastus

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille.

Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilmanuhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästävydestä ja kovuudesta/pehmeystä, sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota.

Luonnetestissä saadaan tietoa koirayksilön käyttäytymisestä sille suoritettujen erikoiskokeiden kautta. Saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, tietoa voi verrata rodun omaan luonneprofiiliin ja tietoa voi käyttää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa. (lähde: lyhennelmä, Suomen Kennelliitto)

Mastiffeja testataan hyvin vähän luonnetestillä. Viimeisen 10 vuoden aikana testituloksia on yhteensä **viisi kappaletta**. Näin pienestä määrästä testattuja koiria ei voida vetää kattavia johtopäätöksiä tai tehdä luotettavia tilastoja erilaisten luonneominaisuuksien yleisyydestä testissä. **Neljä koirat olivat hermorakenteensa ja luoksepäästävyytensä suhteen plus-merkkisiä, mikä on tärkeä mittari koiran yhteiskuntakelpoisuuden osoituksena. Yhden koiran tulos oli 0, eli koe oli keskeytetty.**

Bullmastiffit ja mastiffit Ry. järjestää vuosittain roduilleen luonnetestin, mutta osallistuminen mastiffien kanssa on vähäistä.

Käyttäytymisen jalostustarkastuksen tarkoituksena on kerätä jalostuksellisesti merkityksellistä tietoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Yksittäisen koiran jalostustarkastus antaa tietoa koiran ominaisuuksista ja mahdollistaa myös vertailun rodun muihin koiriin, rodun keskitasoon ja rodunjalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) määriteltäviin jalostustavoitteisiin.

Mastiffeille ei ole vielä järjestetty virallisia käyttäytymisen jalostustarkastuksia.

Taulukko 5. Luonnetestitulokset 2015-2025

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
LTE					<u>1 tulosta</u>	<u>1 tulosta</u>				<u>1 tulosta</u>	<u>1 tulosta</u>
LTE0											
LTE-	<u>1 tulosta</u>										

Luonnetestattujen koirien yksittäiset tulokset näkyvät alla Suomen Kennelliiton sivuilta <https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=264&Lang=fi>

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.

MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota, joista kerätään aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta yksittäisen koiran MH kuvaa koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä, että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. (lähde: lyhennelmä, Suomen Kennelliitto)

Taulukko 6. MH-luonnekuvaukset 2010-2020

MH-luonnekuvauksissa on käynyt kuusi koira.

MH	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
suoritettu				1 tulosta				2 tulosta	3 tulosta		
ohj. kesk.											
kuv. kesk.											
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Koirien MH-kuvaustulokset löytyvät Suomen Palveluskoiraliiton sivuilta (Virkku.net). Hakua ei voi tehdä roduittain, joten tiedon kerääminen on vaikeaa.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Mastiffilla on ollut monta roolia historian saatossa ja tämä riippuu siitä miten pitkälle taaksepäin mennään (ks. rodun historia). Tärkein käyttötarkoitus kautta aikojen on ollut ja on tänäkin päivänä olla perheen ja talon vahti. Oikein jalostetulla ja hyvin pidetyllä mastiffilla on luontainen taipumus puolustaa omaa perhettä tai omistajaa, mutta vain silloin jos heitä oikeasti uhataan. Mastiffia ei kouluteta tai opeteta erikseen tähän tehtävään. Mastiffilla on hyvin korkea kynnykset hyökätä oma-aloitteisesti tai purra uhkaajaa. Se antaa elekielensä selkeän viestin aikeistaan ja tulee uhkaajan ja omistajan väliin käyttäen kehoaan muurina. Koira on yleensä tässä tilanteessa hiljaa ja pitää tiiviin katsekontaktin uhkaajaan kulmiensa alta. Koiran selkeän elekielen huomioon ottaen tästä viestistä ei voi erehtyä. Mastiffi tarkkailee tilannetta ja toimii näissä tilanteissa oma-aloitteisesti huomaten usein vaaran ennen omistajaa.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Suuri osa ihmisen kanssa asuvista mastiffeista yleensä täyttävät alkuperäisen käyttötarkoituksensa joko suuren kokonsa ja/tai käyttäytymisensä osalta perheen puolustajana ja vahtina. Suurin osa mastiffeista ei kuitenkaan joudu elämänsä aikana sellaiseen tilanteeseen, jossa sen pitäisi puolustaa omistajaansa tositilanteessa kotona tai muualla yhteiskunnassa. Suomessa lähes kaikki mastiffit asuvat perheissä ja sisällä talossa yhdessä ihmisten ja mahdollisesti toisten kotieläinten kanssa. Normaalisessa arjessa ei mastiffin ominaisuus puolustaa todellisen uhkatilanteen sattuessa tule juuri esille.

Ominaisuus on kuitenkin säilynyt rodussa kautta historian, vaikka sitä ei juurikaan käytetä jalostuskriteerinä tänä päivänä. Suurin osa kasvattajista valitsee tarkoin jalostukseen ihmisystävällisiä mastiffeja ja kyky/halu puolustaa omistajaa kulkee tämän ominaisuuden mukana. Mastiffi ei tarvitse mitään erityistä ympäristöä käyttötarkoituksensa toteuttamiseen. Suuren kokonsa vuoksi suuri osa näistä koirista elää omakotitalossa tai rivitaloissa.

Mastiffi on myös koulutettavissa ja monet koirat nauttivat erilaisesta tekemisestä, sillä mastiffi vaatii luonnollisesti koulutusta ja aktiviteettia ollakseen yhteiskuntakelpoinen koira. Mastiffit tapakasvatetaan ja useat peruskoulutetaan kotona. Mastiffi kyllä tekee mielellään enemmänkin, kunhan sen koulutukseen panostetaan nuoresta lähtien.

Kokeet

Taulukko 7. BH-kokeet 2015-2025

2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
PAKK1			<u>1 tulosta</u>			<u>2 tulosta</u>				
PAKK0				<u>1 tulosta</u>	<u>1 tulosta</u>					
PAKK-										

Kolme mastiffia on suorittanut käyttäytymiskokeen (PAKK):

Thalion Hall Moria (FI37378/16)

Mamastiff Chutora (FI24528/17)

Mastaidh Andraste (FI22601/20)

Taulukko 8. Rallytokotulokset 2015-2025

2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
SEN-										
SEN0										
SENHYV										
MESHYV										
MES0										
MES-										
VOIHYV										
VOI0										

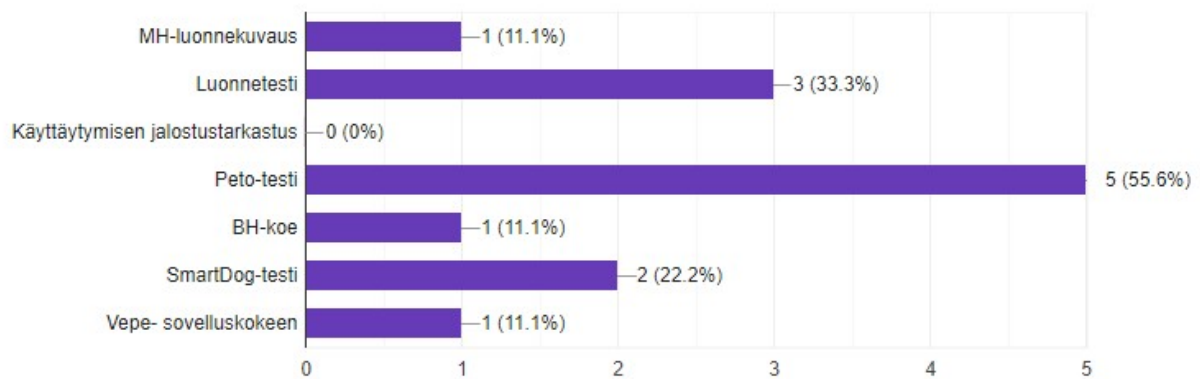
VOI-										
AVOHYV										
AVO0	1 tulosta									
AVO-										
ALOHYV	3 tulosta									
ALO0										
ALO-		1 tulosta								

Kennelliton jalostustietokannassa näkyy muutama rallytoko ja nosework tulos, mutta kyseinen koira ei ole rekisteröity Suomeen.

Kuva 2. Mastiffien kanssa suoritetuista kokeista ja testeistä (terveys- ja luonnekysely 2020).

106. Mitä kokeita tai testejä koirasi on jo suorittanut?

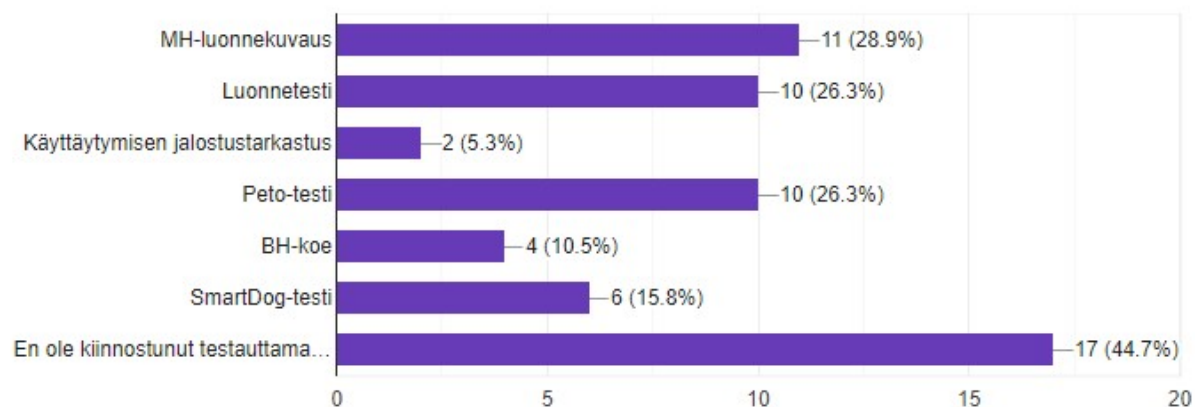
9 responses

Kuva 3. Ihmisten kiinnostus mastiffin kanssa suoritettaviin kokeisiin ja testeihin (terveys- ja luonnekysely 2020).

105. Oletko suunnitellut tai kiinnostunut testauttamaan koirasi luonnetta?

38 responses

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Mastiffi on Suomessa harvalukuinen rotu. Näyttelyissä käy keskimäärin muutama mastiffi kerrallaan. Rotujärjestön rodulle on viimeksi järjestetty jalostustarkastus vuonna 2009. Tuolloin tähän osallistui yksi mastiffi-narttu Blazolynn's Lady Athene (FIN37796/08).

Näyttelyissä suurin osa mastiffeista saa luonteestaan ja käyttäytymisestään hyvän arvion. Nuorten koirien kohdalla voi olla mainintoja pienestä tottumattomuuteen pohjautuvasta väistämiskäyttäytymisestä.

Käyttäytymisen jalostustarkastusta voidaan käyttää välineenä arvioitaessa koiran luonnetta ja sen sopivuutta jalostuskäyttöön.

Virallisen jalostustarkastuksen tarkoituksena on kerätä jalostuksellisesti merkityksellistä tietoa koiran käyttäytymisestä. Yksittäisen koiran jalostustarkastus antaa tietoa koiran ominaisuuksista ja mahdollistaa myös vertailun rodun muihin koiriin, rodun keskitasoon ja rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) määriteltyihin jalostustavoitteisiin.

Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkuuksiin ja ääniherkkyyteen. Tarkastus tarjoaa myös täydennystä tietoon, jota saadaan muista virallisista luonteen ja käyttäytymisen arviointimenetelmistä.

(lähde: Suomen Kennelliitto)

Jalostustarkastustuloksia voidaan hyödyntää jalostusyhdistelmien suunnittelussa.

Taulukko 9. Näyttelykäynnit ja tulokset 2015-2025

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	
Pentuluokka 5-7 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	<u>194 tulosta</u>	<u>76 tulosta</u>	<u>11 tulosta</u>	<u>6 tulosta</u>	<u>6 tulosta</u>	<u>1 tulosta</u>	294 tulosta
Nuorten luokka	<u>110 tulosta</u>	<u>22 tulosta</u>	<u>3 tulosta</u>	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	135 tulosta
Avoin luokka	<u>178 tulosta</u>	<u>50 tulosta</u>	<u>4 tulosta</u>	<u>2 tulosta</u>	<u>2 tulosta</u>	<u>1 tulosta</u>	237 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	<u>272 tulosta</u>	<u>19 tulosta</u>	<u>1 tulosta</u>	0 tulosta	0 tulosta	<u>2 tulosta</u>	294 tulosta
Veteraaniluokka	<u>23 tulosta</u>	<u>6 tulosta</u>	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	29 tulosta
Yhteensä	<u>777 tulosta</u>	<u>173 tulosta</u>	<u>19 tulosta</u>	<u>8 tulosta</u>	<u>8 tulosta</u>	<u>4 tulosta</u>	989 tulosta

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

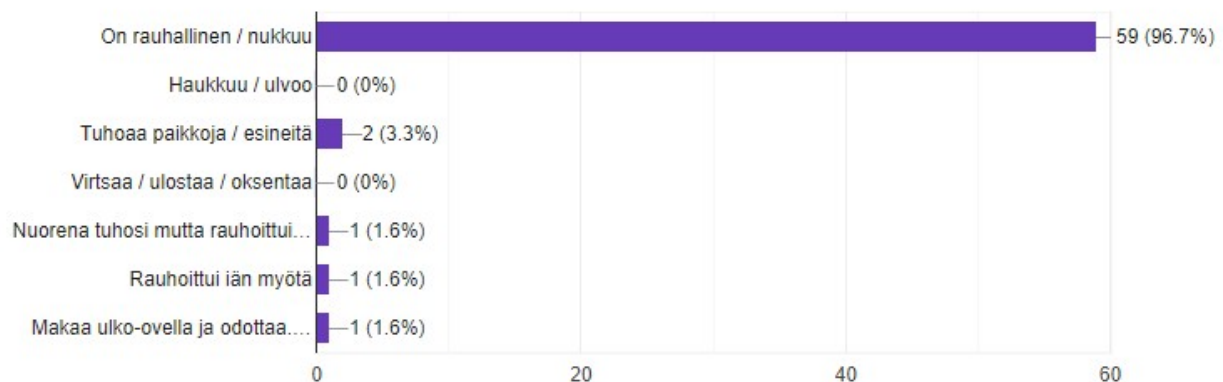
Yksinoloon liittyvät ongelmat

Yksinoloon liittyvät ongelmat ovat harvinaisia. Oletettavasti suurin osa koirista voidaan jättää yksin kotiin ongelmitta aikuisena. Ei ole tilastoitua tietoa, kuinka moni koira kärsii eroahdistuksesta. Ilmeisesti se on harvinaista. Luonnekyselyn tuloksista saadaan tukea näille olettamuksille.

Kuva 4. Mastiffit ja yksinolo (terveys- ja luonnekysely 2020).

109. Miten koiriasi käyttäytyy jäädessään yksin kotiin?

61 responses

Lisääntymiskäyttäytyminen

Suurimmalla osalla nartuista ensimmäinen juoksu alkaa noin vuoden iässä. Tässä esiintyy normaalia vaihtelua yksilöiden välillä. Pääsääntöisesti nartuilla on normaali juoksukierto, kaksi kertaa vuodessa. Normaaliin poikkeamaan myös tiheä/ harvajuoksuisia löytyy. Sekä urosten että narttujen sukupuolivietti on yleensä hyvä, ja lisääntyminen tapahtuu pääsääntöisesti normaalin astumisen kautta. Keinosiemennykseen turvaututaan joskus pitkien välimatkojen takia (esim. tuontisperma) tai mikäli uroksen ja nartun fyysisessä koossa on huomattava ero, uros on kokematon eikä astutus onnistu sen takia. Suurin osa synnytyksistä tapahtuu luonnollisesti, mutta myös polttoheikkoutta esiintyy. Ylisuuret pentueet voivat aiheuttaa synnytysongelmia. Joko kohtulihäs on niin venynyt, että kohtu ei pysty tuottamaan riittävän voimakkaita supistuksia synnytyksen etenemiseen, tai emällä esiintyy synnytysoimien loppumista ja polttoheikkoutta suuren pentueen loppuun synnyttämiseen. Tällaisissa tapauksissa joudutaan turvautumaan eläinlääkärin apuun. Ison pentueen synnytyksessä tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että antaa emälle rauhassa aikaa levätä synnytyksen keskellä, suuri pentue ei synny muutamassa tunnissa. Synnytysongelmia voi aiheuttaa myös 1-2 pennun pentue, tuolloin pennut saattavat olla niin suuria, että synnytys voi olla vaikeaa sen takia.

Yleensä nartut hoitavat pentunsa rauhallisesti ja erinomaisesti, mutta joskus ensikertalainen narttu saattaa tarvita omistajansa apua ja opastusta. Ongelmana voi olla myös se, että nartut makaavat vahingossa pentuja allensa. Mastiffinarttu on niin kookas, että se ei tunne pientä pentua allaan ja pentu voi tukehtua/rusentua. Kasvattajien tulee olla tarkkana tämän asian suhteen ja valvoa pentueita tarkasti. Nartut suhtautuvat suojelevasti yleensä pieniin pentuihinsa (alle 3 viikkosiin), mutta ylisuojelevaisuus on harvinaista.

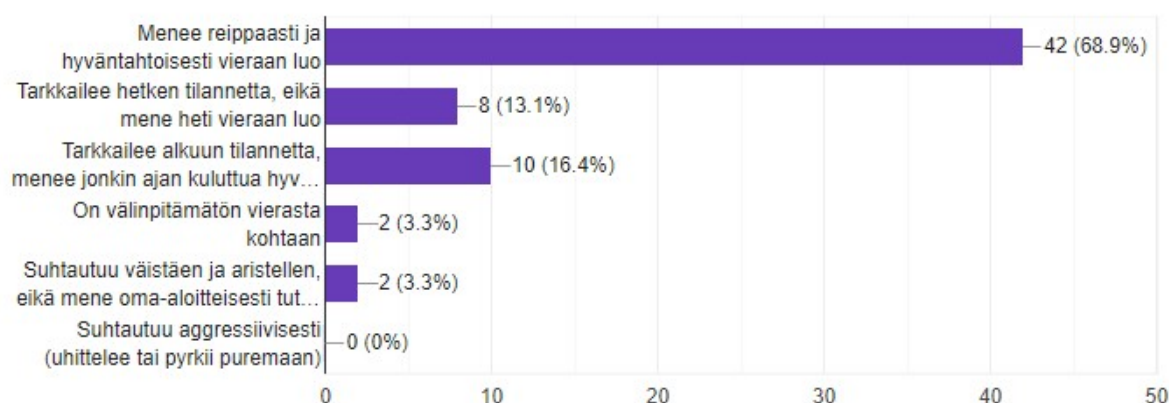
Sosiaalinen käyttäytyminen

Mastiffi on nyky-yhteiskuntaan aika hyvin sopeutunut. Suurin osa yksilöistä tulee toimeen vieraiden ihmisten ja eläinten kanssa, kunhan ne tähän totutetaan pienestä pitäen. Mastiffi voi olla luonteeltaan hieman pidättyväinen, se ei välttämättä hae ensimmäisenä huomiota vierailta, omat ihmiset ja koti ovat sille ne tärkeimmät. Mastiffi on yleensä ihmisystävällinen koira ja sallii vieraiden ihmisten tulla lähelle ja koskea itseään. Mastiffit eivät välttämättä hakeudu itse vieraiden seuraan, vaan oleilee rauhallisesti erilaisissa tilanteissa. Hajontaa on tässäkin luonnollisesti ja koiran käyttäytymiseen vaikuttaa luonnollisesti suuresti se, miten omistaja sallii koiransa käyttäytyvät. Mastiffit tulevat yleensä toimeen vieraiden koirien kanssa, eli ne pystyvät olemaan samassa tilassa tai lähelläkin ilman aggressiota tai pelkoa. Mastiffeja on tästä syystä yleensä helppo viedä julkisille paikoille tai vaikkapa näyttelyihin. Ne ovat yleensä rauhallisia ja hiljaisia.

Kuva 5. Mastiffit ja vieraat kotona (terveys- ja luonnekysely 2020)

87. Miten koira ottaa kotona vieraat vastaan?

61 responses

Pelot ja ääniherkkyys

Ääniherkkyys, joka on tutkimusten mukaan voimakkaasti periytyvä ominaisuus voi esiintyä esim. ilotulitusraketteja, liikenteen melua, ihmisten kovaäänisyyttä tai esim. muiden koirien haukuntaa kohtaan. Arkaa koira ei tulisi käyttää jalostukseen, varsinkaan arkaa narttua, sillä se usein myös omalla käytöksellään voi vahvistaa pentujen jo perittyä ominaisuutta. Tämän suhteen viime vuosikymmenenä on kuitenkin menty huomattavasti parempaan suuntaan jalostusvalinnoilla, sekä tarkoin valikoitujen tuontikoirien avustuksella. Arkaa tai pelkäävää tai voimakkaasti ääniarkaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Mastiffin eri ikävaiheisiin liittyy erilaisia vaiheita koiran kasvaessa ja kehittyessä. Erilaisiin käytösmalleihin liittyy aina ääripäitä, mikä niistä on ihan luokiteltavaksi käytöshäiriöiksi, on vaikeaa tarkalleen sanoa. Kaikki liialliseen arkuuteen, ääniherkyyteen, terävyyteen ja ihmisarkuuteen/aggressiivisuuteen liittyvät käytösmallit voidaan mieltää käytöshäiriöiksi. Nuorilla koirilla saattaa joskus esiintyä arastelua outoihin tilanteisiin tai ääniin liittyvissä tilanteissa. Näistä

päästään yleensä totuttelun ja sosiaalistamisen kautta eroon. Joskus esiintyy erilaisten alustojen päällä kävelyyn arastelua, mutta tämäkin on enemmän oppimisen kautta poisopittava asia. Oikeaa perinnöllistä arkuutta ihmistä tai ympäristöä kohtaan ei voida opettaa pois. Harvoin tavataan aggressiivista käytöstä mastiffilta ihmistä tai muita koiria kohtaan.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

On selvää että sairas koira ei voi hyvin ja tämä voi näkyä koiran käyttäytymisessä joko ihmistä tai perheen muita lemmikkejä kohtaan. Koira, jolla on kipuja joko usein vetäytyy omiin oloihinsa tai voi käyttäytyä aggressiivisesti. Jos koiran käyttäytyminen muuttuu jollakin lailla poikkeavaksi normaalista, on hyvä antaa eläinlääkärin tutkia se.

Mastiffeilla voi esiintyä luuston vikoja, jotka voivat olla kivuliaita. Erilaiset kasvuhäiriöt nuorena tai luuston kulumiseen liittyvät viat vanhana, voivat aiheuttaa kipukäyttäytymistä. Myös erilaiset rakenne viat esim. selässä tai onnettomuudesta aiheutuneet vammat voivat olla kivuliaita. Mastiffi vanhetessaan menettää lihasmassaa ja nivelten kulumat saattavat alkaa vaivata sitä. Asianmukainen liikunta, lepo ja tarvittaessa lääkitys ovat tarpeen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Keskeisin ongelmakohta on pääasiassa pehmeä ja heikko hermorakenne tai arkuus. Tämä ilmenee arkuutena ihmisiä, ääniä, esineitä ja muita eläimiä kohtaan. Tällainen koira muistaa pitkään kaikki epämiellyttävät tilanteet, säikähdykset ja äänet, eikä pysty toipumaan niistä.

Hermorakenne periytyy voimakkaimmin erilaisista luonneominaisuuksista. Jos jalostukseen käytetään koiria, joilla on huono hermorakenne näkyy tämä pidemmän päälle populaatiossa. Riittävän hyvä ja rodunomainen hermorakenne on mastiffille erittäin tärkeä ominaisuus. Selvästi arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Ongelmien syinä voivat olla sellaiset kasvattajat, jotka käyttävät jalostukseen pehmeitä tai heikon hermorakenteen omaavia koiria. Jalostukseen käytetään myös tuontikoiria, joiden sukutaulussa olevien yksilöiden luonteita ei tunneta.

Luonneongelmien vähentäminen tarkoittaa rodun tuntemuksen lisäämistä, arkojen yksilöiden karsimista jalostuksesta, yksilöiden luonnetestauksen lisäämistä ja luonneasioista tiedottamista.

Mastiffi voi olla varsinkin kasvuaikana hyvin herkkä ulkoisille vaikuttimille, joten kasvattajilla on vastuu valita oikeanlainen perhe ja kasvuympäristö pennulle.

Myös luonnetestaus ja MH-luonnekuvaus on hyvä välinen mastiffin luonneominaisuuksien arvioimiselle. Tämä antaa kasvattajille arvokasta tietoa yksilöiden ominaisuuksista ja rodusta kokonaisuutena. Luonnetesti- ja MH-luonnekuvauskäyntejä saisi olla huomattavasti nykyistä enemmän.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Mastiffin PEVISA 1.1.2027-31.12.2031

Mastiffi kuuluu Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan. Jalostuksen käytetyt koirat on virallisesti sekä lonkka-että kyynärkuvattava.

Esitys PEVISA-ohjelmaksi mastiffille:

Pentujen vanhemmista tulee olla ennen astutusta annettu virallinen lonkka- ja kyynärkuvauslausunto. Röntgenkuvaushetkellä koiran tulee olla täyttänyt 18 kuukautta.

Lonkkaniveldysplasian raja-arvo C. Myös D-lonkkaista koiraa voidaan käyttää, mutta vain yhdistämällä se A- tai B-lonkkaisen koiran kanssa. Kyynärniveldysplasian raja-arvo 1. Myös 2 kyynärlausunnon saanutta koiraa voidaan käyttää, mutta vain yhdistämällä se 0 tuloksen saaneen koiran kanssa.

Pysyvä poikkeuslupa ulkolaisille uroksille kahteen pentueeseen.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

- lonkkaniveldysplasia
- kyynärniveldysplasia

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1–0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuaikana voi pahentaa muutoksia. Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhypely”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja

naksahteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

ELL Anu Lappainen/Suomen Kennelliitto

<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm>

Taulukko 10. Lonkkanivellausunnot lausuntovuosilta 2015-2025

Vuosi	A	B	C	D	E	Yhteensä
2015	2	2	2	3	1	10
2016	1	2	1	2	0	6
2017	2	2	2	2	0	8
2018	0	1	6	2	0	9
2019	6	5	3	2	1	17
2020	3	3	2	4	1	13
2021	2	1	1	3	1	8
2022	0	2	3	4	0	9
2023	2	0	4	1	0	7
2024	0	1	2	0	0	3
2025	2	2	2	0	1	7
Yhteensä	20	21	28	23	5	97

Taulukko 11. Lonkkaniveldysplasia prosenttiosuudet lausuntovuoden mukaan 2015-2025

Vuosi	A	B	C	D	E
2015	20%	20%	20%	30%	10%
2016	17%	33%	17%	33%	0%
2017	25%	25%	25%	25%	0%
2018	0%	11%	67%	22%	0%
2019	35%	29%	18%	12%	6%
2020	23%	23%	15%	31%	8%
2021	25%	12%	12%	38%	12%
2022	0%	22%	33%	44%	0%
2023	29%	0%	57%	14%	0%
2024	0%	33%	67%	0%	0%
2025	29%	29%	29%	0%	14%
Yhteensä	21%	22%	29%	24%	5%

Mastiffin lonkkaniveldysplasia tilasto näin suureksi roduksi on kohtalaisen hyvä. Pääpaino on A- ja B-lonkkaisissa (yhteensä 43%), C-lonkkien osuus noin kolmannes, D-lonkkien osuus hieman alle viidennes ja E-lonkkia kautena kuvattu 5% (5 kpl). Kun kuvattujen koirien lukumäärä on pieni, antaa muutaman koiran kuvaustulosten muutos ison prosenttiosuuden muutoksen. Tämän takia vuosittainen heilahtelu voi olla voimakasta.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi. Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri genejä. Yksi näistä geneistä saattaa olla ns. suurivaikutteinen geeni. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus. Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyyppinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta

levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy yleensä aina jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koira yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskivulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

ELL Anu Lappalainen/Suomen Kennelliitto

<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Kyynarnivel.htm>

Ympäristötekijät vaikuttavat koiran ilmiösuun

Sekä lonkka- että kyynärniveldysplasia ovat tyypillisiä kvantitatiivisia ominaisuuksia, joihin vaikuttaa suuri joukko geenejä sekä erilaiset ympäristötekijät. Esimerkkeinä muista kvantitatiivisista ominaisuuksista voidaan mainita vaikkapa koiran säkäkorkeus ja paino.

Kvantitatiivisessa ominaisuudessa positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavien geenien lukumäärä on ratkaiseva. Lisäksi geeneillä on usein muitakin vaikutustapoja. Ne voivat olla dominoivia tai resessiivisiä, ja niillä voi olla yhdysvaikutuksia toistensa kanssa. Monien pienivaikutteisten geenien ohella ominaisuutta voi säädellä yksi tai muutama suurivaikutteinen geeni. Perimä (genotyyppi, geenit) asettaa rajat joiden puitteissa ympäristö edelleen muokkaa ominaisuutta (fenotyyppi, ilmiösuu). Jalostusvalinnassa on fenotyypin sijasta kiinnitettävä huomio koiran jälkeläisilleen siirtämiin geeneihin, joiden näkyvyyttä ympäristötekijöiden vaikutus "häiritsee". Ympäristötekijät kun eivät periydy vanhemmalta jälkeläiselle. Siksi kvantitatiivisten ominaisuuksien jalostaminen on usein hankalaa pelkän ilmiösuun perusteella

Katariina Mäki 4.7.2002 <http://www.koiranjalostus.fi/katariina8.pdf>

Taulukko 12. Kyynärniveltutkimustulokset lausunto vuosittain 2015-2025

Vuosi	0	1	2	3	Yhteensä
2015	8	0	0	1	9
2016	5	0	1	0	6
2017	5	0	1	2	8
2018	8	2	0	0	10
2019	11	3	0	3	17
2020	9	1	0	2	12
2021	5	0	1	1	7
2022	7	0	0	0	7
2023	5	1	0	1	7
2024	1	1	1	0	3
2025	6	0	1	1	8
Yhteensä	70	8	5	11	94

Taulukko 13. Kyynärniveldysplasia prosenttiosuudet lausuntovuoden mukaan 2015-2025

Vuosi	0	1	2	3
2015	89%	0%	0%	11%
2016	83%	0%	17%	0%
2017	62%	0%	12%	25%
2018	80%	20%	0%	0%
2019	65%	18%	0%	18%
2020	75%	8%	0%	17%
2021	71%	0%	14%	14%
2022	100%	0%	0%	0%
2023	71%	14%	0%	14%
2024	33%	33%	33%	0%
2025	75%	0%	12%	12%
Yhteensä	74%	9%	5%	12%

Mastiffien kyynärniveltilasto on yllättävän hyvä näin suurelle rodulle. 2-3 tulokset ovat kautta vuosien olleet harvinaisia, tulosten painottuessa 0- ja 1. Tulokset ovat painottuneet voimakkaasti 0-tuloksiin ollen vuosina 2015-2025 jopa 83%.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Polven ristisidevauriot

Polvinivelen keskellä sijaitsevat ristisiteet estävät sääriluun liikkumista eteen-taakse –suunnassa suhteessa reisiluuhun. Ristisiteitä on kaksi, etummainen ja takimmainen. Kun puhutaan ristisidevammasta, yleensä tarkoitetaan etummaisen ristisiteen vauriota. Takimmaisen ristisiteen katkeaminen on hyvin harvinaista ja se tapahtuu yleensä voimakkaan ulkoisen voiman (trauma) seurauksena. Samalla polvesta yleensä rikkoutuu muitakin rakenteita. Polven etummaisen ristisiteen repeämä on tavallisin koiran tuki- ja liikuntaelimestön sairaus. Ristisiteen repeämää esiintyy monilla roduilla, mutta tavallista se on mm. rottweilereilla, chowchowlla, noutajilla ja mastiffeilla. Koiralla eturistisiteen repeämä on harvoin trauman aiheuttama äkillinen tila. Koiralla polven ristiside tavallisimmin pettää osittain ja vähitellen viikkojen - kuukausien aikana ja lopulta katkeaa aivan normaalin liikunnan seurauksena. Ristisiteen pettämisen oire on ontuma. Kun ristiside on osittain poikki, ontuma on vaihtelevaa ja se voi tilapäisesti loppua kun raajaa rasitetaan vähemmän. Kun ristiside on kokonaan poikki, ontuma on yleensä jatkuvaa. Koiralla, jolla toisen polven ristiside on pettänyt on melko suuri todennäköisyys (n. 30%) saada sama vaiva toiseenkin polveen. Joidenkin tutkimusten mukaan tämä riski on tietyillä roduilla jopa 70%.

Ristisiteen pettämisen eräs syy on nykykäsityksen mukaan ”huonot takaraajan kulmaukset” eli reisiluun ja sääriluun välinen kulma lähestyy oikokulmaa, 180 astetta. Tällöin sääriluun yläpään nivelpinta ei enää ole vaakatasossa vaan taaksepäin vinossa. Tämän seurauksena aiheutuu sääriluuta eteenpäin työntävä voima joka kerta kun reisiluun nivelpinta tukeutuu sääriluun yläpään nivelpintaan. Tämä toistuva voima lopulta katkaisee etummaisen ristisiteen. Kulmauksiltaan ”normaalilla alkukantaisella koiralla” tällaista voimaa ei synny. Myös koiran ylipaino ja reiden huono lihastasapaino altistaa ristisiteen

repeämälle. Kun eturistiside on poikki, sääriluu pääsee koiran askeltaessa lonksumaan eteen-taakse –suunnassa suhteessa reisiluuhun. Tämä aiheuttaa kipua, ontumista sekä nivelrikkomuutosten kehittymistä ja usein myös vaurioittaa sisemmän nivelkierukan takahaaraa. Eläinlääkäri voi todeta eturistisiteen katkeamisen polvea tunnustelemalla, jos ristiside on kokonaan poikki ja jos katkeamisesta ei ole kulunut kovin pitkä aika. Nykyään eturistisiteen vauriot pyritään kuitenkin hoitamaan ennen kuin eturistiside katkeaa kokonaan. Tällöin diagnoosi perustuu tyyppilliseen sairauskertomukseen ja havaittuun ontumaan. Koira on myös haluton koukistamaan kipeää polveaan ja sen vuoksi istuessaan pitää kipeää jalkaa hieman sivulla. Joskus polvi paksuuntuu erityisesti sisäpinnalta.

Röntgentutkimus antaa myös viitteitä ristisidevammasta: nivelnesteiden määrä lisääntyy ja havaitaan nivelrikkomuutoksia, luupiikkejä nivelen reuna-alueilla. Tarvittaessa eturistisiteen katkeaminen ja nivelkierukoiden tila voidaan todeta tähytysleikkauksella. Tähytysleikkauksella voidaan myös hoitaa nivelkierukoiden vammat.

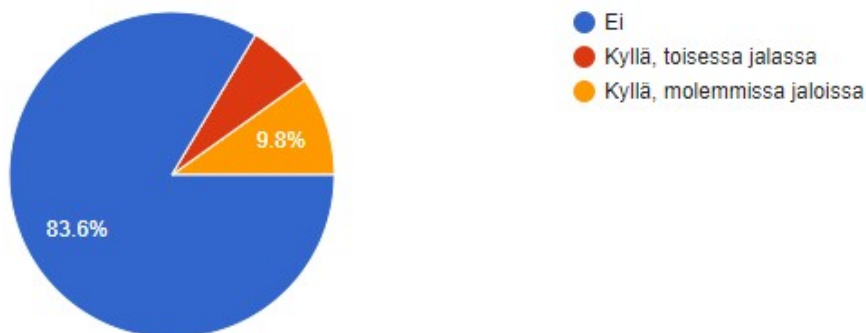
Esa Eskelinen (2007) <http://www.apexelainkli.fi/>

Ristisideleikkattua tai leikkauksen tarpeessa olevaa koiraa ei saa eläinsuojelulain nojalla käyttää jalostukseen.

Kuva 6. Mastiffin ristsidevauriot (terveys- ja luonnekysely 2020).

25. Onko koiralla polven ristsiteen repeämisiä?

61 responses

Mastiffin terveystarkastuksen tuloksista ilmenee, että 61 kappaleesta vastanneille 83,6% koirilla ei ollut ristsidevaurioita (51 kpl vastauksia), 6,6% toisessa jalassa (4 kpl) ja 9,8% (6 kpl) molemmissa jaloissa.

Entropium

Entropium tarkoittaa luomen sisäänpäin kääntymistä. Koirilla, joiden nahka on liian suuri, löysä tai poimullinen entropium on yleisempää. Useimmiten kääntynyt luomi on alaluomi, mutta on tapauksia, joissa myös yläluomi hiertää silmän pintaa. Oli sitten kyseessä kumpi luomi tahansa, se hiertäessään silmän pintaa, aiheuttaa usein tulehduksia ja saattaa jopa vaurioittaa silmää niin, että koira sokeutuu. Leikkauksilla on saatu erittäin hyviä tuloksia entropiumin hoidossa.

Ektropium

Ektropium tarkoittaa luomen ulospäin kääntymistä. Ns. löysät silmät, joihin voi mennä roskia ja kuten entropiumissa, niin myös ektropiumissa tulehdusriski on suuri. Ektropium ei itsessään vaurioita silmää, koska luomi ei hankaa, mutta pahemmissa tapauksissa leikkaushoito on tarpeellinen myös tässä vaivassa.

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemistä ja etenemistä

vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääranlaiseen näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erittäin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

<http://www.kennelliitto.fi/yleisimmat-perinnolliset-silmasairaudet>

Mastiffilla PRA on dominoivasti periytyvä sairaus. Kaikki virheellisen geenin saaneet yksilöt sairastuvat. Mastiffin PRA:lle on olemassa geenitesti. PRA:ta sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat.

Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajat voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsia-kohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan.

<http://www.kennelliitto.fi/koiran-epilepsia>

Kystinuria

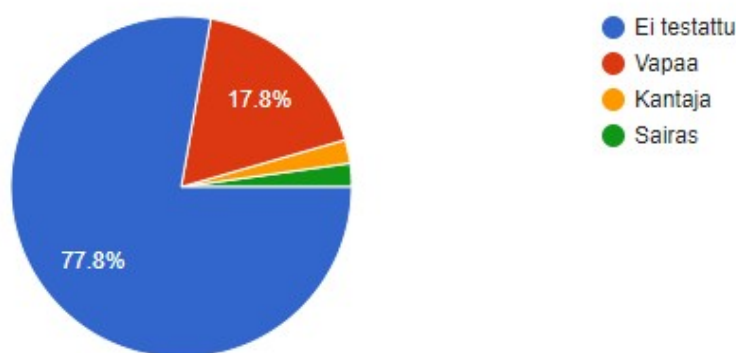
Mastiffeilla, eräillä muilla mastiffityypisillä roduilla on samanlainen kystinuriasairaus kuin irlanninterriereillä. Sitä nimitetään ei-tyyppi 1 kystinuriaksi tai tyyppi 3 kystinuriaksi. Sairaus ilmenee

vain uroksilla, tarkemmin sanoen leikkaamattomilla uroksilla. Nartut eivät sairastu, mutta ne tietenkin välittävät sairautta eteenpäin jälkeläisilleen siinä kuin uroksetkin. Niitä on löytynyt kolmea markkerityyppiä: 2-2 , 2-1, 1-1. Rodulle on jo olemassa DNA-testi, nimeltään Non-Type I Cystinuria Marker DNA Test for Mastiff-Type Breeds. Testiä voidaan käyttää sukulaisroduille, joilla on samanlainen sairaus, kuten englannin- ja ranskanbulldoggeille. Mastiffeilla maailmanlaajuisesti on tavattu kystinuriaa sen verran paljon, että testaaminen olisi suositeltavaa erityisesti jalostukseen käytettävillä yksilöillä ellei tämän molemmat vanhemmat ole testattu.

Kuva 7. Geenitestatut mastiffit kystinurian suhteen (terveys- ja luonnekysely 2020)

115. Onko koiralta testattu kystinuria?

45 responses

Vastanneista 77,8% ei ollut testauttanut koiraansa, 17,8% testatuista oli kystinuria vapaita ja yksi kantaja sekä sairaa. Osa ei testatuista koirista tulee pentueista, joissa molemmat vanhemmat ovat testattu.

Kilpirauhasen vajaatoiminta, hypotyreoosi

Kilpirauhanen sijaitsee kaulalla ja ylläpitää koirasi aineenvaihduntaa. Kun kilpirauhanen toimii kuten sen pitääkin, se vapauttaa kilpirauhashormonia verenkiertoon ja säätelee elimistön aineenvaihduntaa niin että elintoiminnot toimivat halutusti.

Kilpirauhas sairaudet kuuluvat endokrinologisiin eli umpierityselinten (hormonaalisiin) sairauksiin. Hypotyreoosi syntyy, jos kilpirauhanen koiran kaulalla ei tuota riittävästi tyroksiinia eli kilpirauhashormonia, joka säätelee elimistön aineenvaihduntaa nopeutta.

Kilpirauhasen vajaatoiminta on tavallisin keski-ikäisillä koirilla keski-ikänsä ollessa 4-10 vuotta. Siihen sairastuvat usein keskikokoiset suuret koirarodut. Tyypillisiä oireita on painon nousu, väsymys ja yleinen flegmaattisuus, turkin oheneminen ja laikukkaat harvat alueet sekä kuiva hilseilevä iho. Diagnoosi varmistetaan verokokeella ja siitä ei voi parantua, mutta se on hoidettavissa säännöllisellä lääkityksellä.

Lähde: www.evidensia.fi

Kilpirauhasen liikatoiminta, hypertyreoosi

Kilpirauhasen liikatoiminnassa aineenvaihdunta on nopeutunut. Oireina voivat olla levottomuus, laihtuminen, hakeutuminen kylmään, lisääntynyt ruokahalu, oksentelu ja ripulointi. Kilpirauhasen liikatoiminta todetaan verinäytteestä. Koiran kilpirauhasen liikatoiminta on vajaatoimintaa harvinaisempaa ja useimmiten liittyy kasvaimen. Hoitoina ovat lääkitys ja usein myös kirurginen

kasvaimen poisto.

Lähde: www.elainlaakari.fi

Sydän sairaudet

Sydänsairauksia voidaan tutkia yleistarkastuksen lisäksi tarkemmin tekemällä mm. ultraääni-, röntgen- sekä EKG-tutkimuksia. Erityisesti iäkkäillä koirilla sydämen auskultaatio eli kuuntelu on tärkeä osa vuosittaista terveystarkastusta.

Lähde: www.mevet.fi

Sydämen vajaatoiminta

Sydän on hyvin mukautuva ja kompensaatiokykyinen elin. Suuri osa sydänsairauksista johtaa kuitenkin ajan myötä sydämen kompensaatiokyvyn ylittyessä sydämen vajaatoimintaan, eli tilaan, jossa sydän ei jaksa ylläpitää tehokasta verenkiertoa elimistössä. Valtimovirtauksen heikentyminen vaikeuttaa elimistön hapensaantia ja laskimovirtauksen hidastuminen aiheuttaa nesteiden kertymistä kudoksiin. Tavallisimpia vajaatoimintaoireita ovat yskä, hengenahdistus, rasituksenalouden aleneminen ja yöllinen levottomuus. Hiukan harvinaisempina oireina nähdään mm. ruokahaluttomuutta, laihtumista ja lihaskatoa, pyörtyilyä ja nesteiden kertymistä vatsaonteloon.

Alkuvaiheessa oireita esiintyy lähinnä rasituksessa tai yölevon jälkeen, vajaatoiminnan pahentuessa oireet lisääntyvät ja voimistuvat ja johtavat lopulta menehtymiseen yleensä keuhkoödeemin eli keuhkojen nestepöhön estäessä hapensaannin.

Tavallisimmat koiran sydänsairaudet kehittyvät ja etenevät varsin hitaasti ja niille on tyypillistä pitkä piilevä oireeton vaihe ennen vajaatoiminnan kehittymistä. Vajaatoimintaoireiden ilmaantuessa sairaus on yleensä jo varsin pitkällä. Vajaatoimintaoireita pystytään lievittämään melko tehokkaasti lääkityksillä, sydänsairautta sen sijaan ei yleensä pystytä parantamaan tai sen etenemistä pysäyttämään.

Vajaatoiminta todetaan usein piilevässä vaiheessa paljon ennen oireiden kehittymistä, tavallisen kliinisen tutkimuksen yhteydessä.

Läppävika, endokardoosi

eli sydämen eteis-kammioeläppien myksomaatoosi rappeuma on pääasiassa pieni- ja keskikokoisten koirien sairaus. Läppäviassa sydämen eteisten ja kammioiden välissä oleva läppä rappeutuu, paksuuntuu, joskus repeileekin ja alkaa vuotaa, eli päästää verta palaamaan taaksepäin eteiseen kammioista sydämen iskuvaiheen aikana.

Läppävuoto aiheuttaa helposti kuultavan sivuäänen, joka tavallisesti kuuluu vähitellen voimistuen jopa useita vuosia ennen vajaatoiminnan kehittymistä. Vasemman sydänpuoliskon eteis-kammioeläppä sairastuu yleensä ensin ja vakavammin, koska sydämen vasemmalla puoliskolla on suurempi työtaakka hoidettavanaan. Vasemmanpuoleinen läppävuoto vaikeuttaa laskimopaluuta keuhkoista ja läppävikapotilaan tavallisimmat oireet liittyvätkin vasemmanpuoleiseen vajaatoimintaan eli keuhkojen nestekertymiin.

Laajentava sydänlihas rappeuma, Dilatoiva kardiomyopatia

Kardiomyopatioiden taustalla lienee usein geneettinen alttius, joskus myös ravitsemukselliset tekijät, lähinnä tiettyjen aminohappojen (karnitiini, tauriini) puute. Dilatoiva kardiomyopatia on sydänvika, jota tavataan kaikenikäisillä aikuisilla koirilla. Sairaudessa sydänlihas rappeutuu, venyy ja veltostuu, eikä enää jaksa pumpata tehokkaasti.

Sydämen rytmihäiriöt ovat myös tavallisia ja kardiomyopatian oireet voivatkin ilmentyä hyvin rajuina ja äkillisinä usein juuri rytmihäiriöiden takia. Sydämen pysähtymiseen johtava rytmihäiriö on usein kardiomyopatiapotilaan menehtymisen syytä.

Synnynäinen sydänvika

Sydämen kehityshäiriöt, rakenneviat ovat kohtalaisen tavallisia, koska sydämen ja sen suurten verisuonten kehittyminen sikiökaudella on hyvin herkkä prosessi. Erilaisia kehityshäiriöitä tunnetaan kymmeniä. Kehityshäiriöitä esiintyy satunnaisina yksittäistapauksina kaikissa koiraroduissa, mutta osa

rakennevicioista on periytyviä ja niitä tavataan tietyissä roduissa muita enemmän.

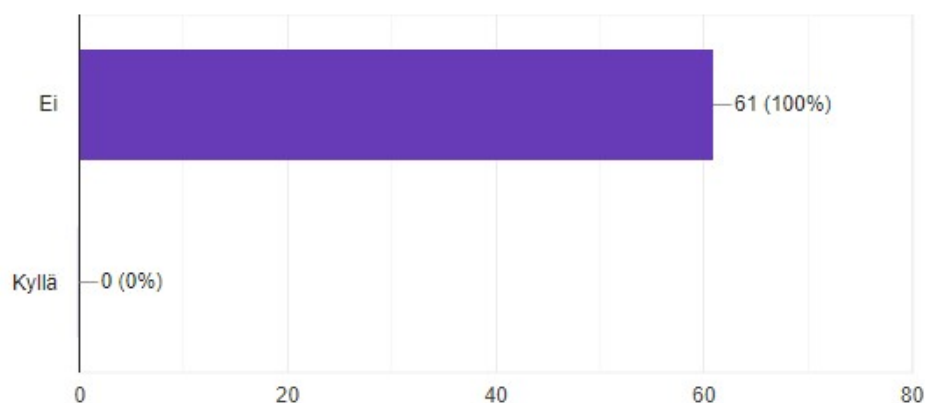
Suurin osa kehityshäiriöistä – joskaan ei kaikkia – voidaan todeta pennun huolellisella kliinisellä tutkimuksella ja sydämen kuuntelulla. Pennuilla esiintyy myös ns viattomia sivuääniä, jotka eivät liity rakennevikoihin vaan keskenkasvuisen sydämen verivirtauksiin. Nämä viattomat pentusivuäänet eivät yleensä ole kovin voimakkaita ja häviävät pennun kasvaessa, yleensä ennen puolen vuoden ikää. Kehityshäiriöistä lievimmät eivät aiheuta välttämättä lainkaan oireita tai lyhennä elinikää. Vakavimmat johtavat menehtymiseen jo ennen aikuisuutta tai nuorella aikuisiällä. Ultraäänitutkimus on ainoa keino erotella vakavat ja vaarattomat ongelmat toisistaan ja saada selkeä käsitys ennusteesta.
Lähde:www.evidensia.fi

Tekemämme terveystutkimuksen perusteella (vastauksia 61kpl) ei sydänsairaudet ole ongelma rodussamme. Yhdenkään vastaan koiralla ei ollut sydän sairauksia. Myöskään jalostustietokannan tilastoissa ei löydy tilastoituja sydän sairauksia viimeisen 30 vuoden ajalta. Sydäntutkimukset ovat harmillisen pienilukuisia.

Kuva 8 . Mastiffien sydänsairaudet (terveys- ja luonnekysely 2020)

44. Onko koiralla jokin diagnosoitu sydänsairaus?

61 responses

Geenitestit

Canine Multi-focal Retinopathy (CMR)

Eli ”koirien multifokaali verkkokalvon sairaus” on geenimutaatiosta johtuva sairaus, joka voi johtaa verkkokalvon surkastumaan. Verkkokalvo on silmän hermokerros, joka normaalisti sijaitsee silmän takaosassa. Se kerää valonsäteitä, jotka sitten siirtyvät aivoihin ja tulkitaan näkönä. Surkastuma tarkoittaa yksinkertaisesti ”elimen tai rakenteen haitallista kehitystä”. Verkkokalvon surkastuma ilmenee, kun kaksi sen kerroksista eivät yhdisty kunnolla. Verkkokalvon surkastuma on synnynnäistä, ja se voidaan tunnistaa CERF-tutkimuksessa jo 6-8 viikon iässä.

- Lievä surkastuma ilmenee verkkokalvon sisäkerroksen poimuina. Ne aiheuttavat pieniä sokeita pisteitä, joita koira tuskin edes huomaa.
- Laajemmassa surkastumassa on suurempia verkkokalvon haitallisen kehityksen alueita, jotka vaikuttavat koiran näkökykyyn.
- Surkastuman vakavassa muodossa verkkokalvon kaksi kerrosta ovat täysin erillään, jolloin verkkokalvo on irrallaan ja koira täten sokea.

Sairaus yleensä kehittyy nuorilla koirilla ennen 4 kk ikää, ja se voi kehittyä hitaasti. Oireet saattavat näyttää parantuvan ja oireet saattavat tämän jälkeen ilmaantua uudestaan ja taas kadota. Jotkin

vammat katoavat jälkiä jättämättä, kun taas jotkut jättävät ryppyntyneen alueen eli poimun. Jotkut jättävät pysyvän vamman rakkulan muodossa. Useilla koirilla ei esiinny huomattavaa näköongelmaa epänormaaleista verkkokalvoista huolimatta, ja suurimmassa osassa tapauksista CMR ei etene merkittävästi ajan kuluessa. Sairaudella näyttää olevan johdonmukainen kuvio tunnistetuissa roduissa, vaikkakin Coton de Tulearin vammat ovat usein vakavampia ja näyttävät säilyvän pidempään kuin joissakin muissa CMR-alttiissa roduissa. Muutamassa harvassa tapauksessa kliininen diagnoosi on voitu sekoittaa PRA:han. Kaikki kliiniset oireet tullaan oppimaan sitä paremmin, mitä enemmän koiria testataan.

Lähde: www.kennel-ilveskosken.net

Degenerative Myelopathy / Degenerative Radiculomyelopathy) DM

Tunnetaan myös nimellä krooninen degeneratiivinen radikulomyelopatia (CDRM) , on selkäyttimeen vaikuttava sairaus, joka johtaa hitaasti etenevään takaraajojen heikkouteen ja halvaantumiseen. Oireet johtuvat selkäytimen valkoisen aineen rappeutumisesta. DM on samanlainen kuin jotkut ihmisen amyotrofisen lateraaliskleroosin (ALS) muodot, jotka tunnetaan yleisemmin Lou Gehrigin taudina. DM: n tarkkaa syytä ei tunneta. Alkuvaiheessa DM: n oireet muistuttavat nivelrikon (niveltulehduksen) oireita, joita esiintyy usein toissijaisesti lonkkadysplasian kanssa monissa suurirotuisissa koirissa, mikä tekee diagnoosista haastavan.

Taudin myöhemmissä vaiheissa progressiivinen heikkous ja ataksia (heiluminen, kompastelu) erottavat sen lonkkaniveltulehduksesta. Muita tämän tilan huomioita ovat selkärangan vammat, selkärangan kasvaimet, lumbosakraalinen ahtaus, fibrokartaalinen embolia, myasthenia gravis ja discospondylitis.

Mitkä ovat kliiniset oireet?

Varhaisia kliinisiä oireita ovat:

- Takakäpälät "rystyttävät" tai kääntyvät alle niin, että koira kävelee rystyillään, varsinkin kääntyessään.
- Koiran takaneljännekset näyttävät heiluvan paikallaan pysyessään.
- Koira kaatuu helposti sivulta työnnettäessä.
- Takajalat näyttävät raaputtavan maata kävellessä, ja joskus jalkojen yläpinta muuttuu karvattomaksi ja ärtyneeksi toistuvasta traumasta.
- Koiralla on vaikeuksia nousta makuuasennosta.

Kun tila etenee ja selkäydin heikkenee, nämä oireet pahenevat ja etenevät lopulta takapään halvaantumiseen. Taudille ei tällä hetkellä ole tehokasta hoitoa. Muiden samanaikaisten ongelmien, kuten niveltulehduksen tai lonkan dysplasian, hoito voi tarjota jonkin verran helpotusta kivusta tai epämukavuudesta. On tärkeää välttää liikalihavuutta, joten ruokavalio ja liikunta (kävely ja uinti) ovat elintärkeitä osia hoidossa. Tavoitteena on pitää koira jaloillaan niin kauan kuin mahdollista.

Fysioterapian on osoitettu pidentävän elämänlaatua ja säilyttävän lihasmassaa. Kaikki koirat, joilla on DM, tulisi pitää mahdollisimman fyysisesti aktiivisena niin kauan kuin mahdollista. Kliinisten oireiden etenemisen on osoitettu hidastuneen yhdistelmällä epsilon-aminokapronihappoa, N-asetyylikysteiniä, prednisonia, B-, C- ja E-vitamiineja sekä liikuntaterapialla.

Lähde: <https://vcahospitals.com/>

Hyperuricosuria / Urate Stones (HUU, SLC)

Hyperurikosuria on sairaus, jolle on ominaista liiallinen virtsahapon erittyminen virtsaan, mikä lisää riskiä virtsakivien (uraatti) muodostumiselle. Geneettinen mutaatio, joka altistaa kyseiselle sairaudelle on yhden nukleotidin muutos c.G563T (p.C188F) SLC2A9-geenissä. Virtsakivet voivat aiheuttaa virtsatietulehduksia, kivuliasta virtsaamista ja pahimmillaan virtsatietukoksia. Sairautta on tutkittu yleisimmin dalmatiankoirilla, mutta sitä todettu myös useilla muilla roduilla.

www.movet.fi

]

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Mastiffin yleisimmät kuolinsyyt, jotka on ilmoitettu Kennelliiton jalostustietokantaan. Vuodesta 1988-2025. Kaiken kaikkiaan on ilmoitettu yhteensä 180 koiran kuolinsyyt koiran omistajien toimesta.

Taulukko 14. Yleisimmät kuolinsyyt rekisteröintivuoden mukaan 1988-2025

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	2 vuotta 7 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	6 vuotta 5 kuukautta	1
Kadonnut	1 vuotta 8 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 2 kuukautta	24
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 5 kuukautta	6
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 5 kuukautta	8
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	1 vuotta 0 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 5 kuukautta	20
Maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 6 kuukautta	11
Muu sairaus, jota ei ole listalla	4 vuotta 7 kuukautta	14
Petovahinko	5 vuotta 3 kuukautta	1
Selkäsairaus	8 vuotta 2 kuukautta	8
Sydänsairaus	8 vuotta 1 kuukautta	3
Synnytysvaikeus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 3 kuukautta	3
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	10 vuotta 0 kuukautta	26
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 0 kuukautta	9
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 5 kuukautta	41
Kaikki yhteensä	6 vuotta 11 kuukautta	180

Yleisimmät kuolinsyyt tästä aineistosta ovat ”kuolinsyytä ei ole ilmoitettu” ja tällaisten koirien keskimääräinen elinikä on ollut 7 v 5 kk. Määrä 41 kpl. Vuosien aikana toiseksi yleisin kuolinsyy on ollut ”vanhuus (luonnollinen tai lopetus) iässä 10 vuotta. Määrä oli 26 kpl. Kasvainsairaudet ja syöpä keskimääräinen kuolin ikä oli 7 v 2 kk. Luusto- ja nivelsairaudet (20 koiraa) ikä kuollessa keskimäärin 5v 5 kk. Neljätöistä koiraa on kuollut ”muu sairaus, jota ei ole listalla” keskimäärin 4v 7 kk iässä.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Mastiffin keskimääräinen pentuekoko vaihtelee vuosittain kahden ja kahdeksan pennun välillä. Keskimääräinen pentuekoko on noin 5-6 pentua, mitä voidaan pitää normaalina tälle rodulle.

Taulukko 15. Keskimääräinen pentuekoko 2015-2025

2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
	5,0	5,0	4,5	5,0	2,0	5,0	6,0	5,0	7,2	8,0

Astumisvaikeudet

Mastiffin lisääntymiskäyttäytymisessä ei yleensä esiinny ongelmia. Urokset ovat halukkaita astumaan. Ongelmaksi voi muodostua nartun ja uroksen kokoero tai uroksen kokemattomuus. Tämän koisia koiria voi olla vaikeaa avustaa astutuksessa, varsinkin jos kasvattaja on kokematon. Uroksen kohdalla ongelmana voi joskus olla siittiölukumäärän pieneneminen varsinkin kun koiralle tulee enemmän ikää.

Tiinehtymisvaikeudet

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että suuri osa pentueista syntyy luonnollisen astumisen kautta. Mastiffin koon huomioon ottaen keinosiemennykseen päädytään, mikäli uroksen ja nartun fyysisessä koossa on huomattava ero, uros on kokematon eikä astutus onnistu sen takia. Nartut tulevat yleensä kantaviksi, mikäli astutus ajankohta on oikea.

Synnytysongelmat

Ongelmia ilmenee yleensä hyvin suurten pentueiden kohdalla. Synnytykset alkavat yleensä normaalisti, mutta muutaman pennun jälkeen päädytään keisarinleikkaukseen supistusten loppumisen takia. Narttu ei pysty synnyttämään kaikkia pentuja normaalisti.

Ongelmia voi myös aiheutua silloin, kuin pentueessa on vain yksi tai kaksi pentua. Pennut ovat niin suuria, että synnytys on vaikeaa sen takia tai synnytys ei käynnisty luonnollisesti. Tällöin tulee myös turvautua keisarinleikkaukseen.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Nartut ovat yleensä halukkaita hoitamaan pentunsa. Poikkeuksia löytyy tietenkin. Ongelmana voi joskus olla se, että nartut makaavat vahingossa pentujaan. Nartun täytyy vain kääntyä kyynärpänsä varaan ja alla oleva pentua voi rumentua. Kasvattajien tulee olla tarkkana tämän asian suhteen ja valvoa pentueita tarkasti.

Pentukuolleisuus

Rotujärjestöllä ei ole tilastoa pentukuolleisuudesta.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Mastiffin pennuilla voi joskus esiintyä kitalakihalkioita, napatyrää tai koukkuhäntää. Näiden ongelmien esiintyvyydestä ei ole kerätty tietoa.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa

Rotumääritelmät eivät kuvaile liioiteltuja piirteitä, mutta rodunomaisten yksityiskohtien kuvailemiseen käytetyt sanamuodot saattavat johdattaa tuomareita ja kasvattajia tulkintoihin, joiden vuoksi äärimmäistä tyyppiä edustavia yksilöitä suositaan näyttelyissä ja jalostuksessa.

Rotukohtaiset ohjeet (RKO) kiinnittävät huomiota rotutyyppiin liittyviin tarkkailtaviin riskikohteisiin, tarkoituksena lisätä tietoisuutta rotutyyppiin liittyvän liioittelun aiheuttamista ongelmista. RKO on siten pääasiassa rotumääritelmää täydentävä ohje, ei virhelista eikä myöskään ohjekirja, joka sanelee eri virheitä vastaavat laukupalkinnot. RKO suosittelee tuomareita kiinnittämään huomiota rotukohtaisiin riskikohtiin ja havainnoimaan sekä niihin liittyvät ongelmat että myös näissä suhteissa erityisen terveet yksilöt, pääperiaatteena kritisoinnin sijaan ennaltaehkäisy.

RKO ei yleensä luettele roduissa yleisesti esiintyviä virheitä, jotka eivät liity liioiteltuun rotutyyppiin. Pohjoismaisen Kennelunionin laatima RKO perustuu Pohjoismaissa viime vuosikymmenen aikana kerättyihin kokemuksiin erässä korkean profiilin roduissa tunnistetuista riskeistä. Tämä ohje on tulosta ulkomuototuomareiden, rotujärjestöjen ja eläinlääkäreiden laajasta yhteistyöstä ja tämän kautta kerätystä tiedosta, jota tukee myös eläinten terveystilastuksista saadut tilastot. Näiden tietojen perusteella on valittu erityistä huomiota vaativat rodut ja määritetty niitä koskevat kirjalliset ohjeet. Rotulistan muoto mahdollistaa RKO:n jatkuvan seurannan ja dynaamisen päivittämisen. Listalla on 39 kaikkiaan noin 300:sta FCI:n hyväksymästä ja Pohjoismaissa esiintyvistä roduista.

KAIKKIA ROTUJA KOSKEVAT OHJEET

Tuomarin tulee arvostelun aikana tutkia jokaisen koiran yleinen terverakenteisuus ja terveys; tämä ei koske ainoastaan RKO:ssa lueteltuja tarkkailtavia rotuja. Kaikki havainnot, niin myönteiset kuin kielteisetkin, on mainittava koiran kirjallisessa arvostelussa.

Rotukohtaista tuomariraporttilomaketta voi käyttää myös muille roduille, jos tuomari haluaa kiinnittää huomiota rotuun joka ei ole tarkkailtavien listalla.

Hengitys

Kaikkien koirien tulee pystyä hengittämään normaalisti, myös liikkeessään. Hengitysvaikeuksien oireiden arviointi: katso Liite 2.

Silmät

Kaikilla koirilla tulee olla terveet, kirkaat silmät, joissa ei näy merkkejä ärsytyksestä; katso Liite 3.

Purenta ja hampaat

Kaikilla koirilla tulee olla terveet hampaat ja rotumääritelmän mukainen, toimiva purenta.

Virheasentoiset hampaat voivat vahingoittaa ikeniä. Leukojen tulee sulkeutua normaalisti.

Ikenissä ei saa näkyä merkkejä vammoista, ärsytyksestä tai vaurioista. Tällaiset oireet voivat olla kliinisiä merkkejä heikentyneestä terveydestä ja niihin on suhtauduttava sen mukaisesti.

Paino

Yksikään koira ei saa olla lihava/ylipainoinen tai äärimmäisen laiha.

Kaikkien koirien tulee olla hyvässä lihaskunnossa.

Iho ja turkki

Kaikilla koirilla tulee olla terve iho, jossa ei näy merkkejä ärsytyksestä.

Turkin määrän ja kunnostuksen tulee noudattaa rotumääritelmän vaatimuksia eikä turkki saa olla niin runsas, että se on haitaksi koiran hyvinvoinnille ja sen kyvylle liikkua terveesti ja vapaasti myös arkielämässään.

Liikkeet

Kaikkien koirien tulee liikkua vaivattomasti ja terveesti, rodunomaisella liikemuodolla.

Käyttäytyminen

Kaikkien koirien tulee luonteensa puolesta soveltua toimimaan nykyaikaisessa yhteiskunnassa.

Rotutyypillinen käyttäytyminen otetaan huomioon ja sitä kunnioitetaan, mikäli se ei estä sosiaalisuutta ja luoksepäästävyttä. Voimakkaat pelko- tai arkuusreaktiot eivät koskaan ole toivottavia.

Hallitsematonta aggressiivista käytöstä tai paniikinomaisia pakoreaktioita ei tule hyväksyä, ja niistä tulee antaa laatupalkinto "hylätty".

Käyttäytyminen on erityisesti mainittu RKO:n tekstissä, mikäli sen on katsottu kuuluvan tarkkailtaviin piirteisiin.

Mastiffi – molossityyppinen

Tarkkailtavaa:

1. Takaosa: Voimakas takakorkeus, hyvin niukat polvikulmat ja hyvin jyrkkä lantio voivat aiheuttaa virheelliset, vaivalloiset liikkeet.

2. Hengitysongelmat: Kuorsaava hengitysääni ja vaivalloinen hengitys, usein suu koko ajan auki, voivat johtua liioitellun lyhyestä kuonosta, ahtaasta nielusta ja/tai ahtaista sieraimista.

3. Iho: Ärtynyt iho, värjäytymät.

4. Löysät silmäluomet.

Tavoitteena tyyppillinen, voimakas, terve perusrakenne, joka pystyy kantamaan rodun voimakkaan rungon ja raskaan luuston. Massiivinen pää tulee kantaa rodunomaisesti. Liikkeiden tulee olla terveet ja vaivattomat.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.. Mastiffeilla esiintyy lonkkaniveldysplasiaa. Tarkemmat tilastot löytyvät taulukosta 7. Lonkkaniveldysplasia prosenttiosuudet lausuntovuoden mukaan. Pääpaino lonkkaniveldysplasiatuloksissa on A ja B (terveet) yhteensä 43% ja C 29%, D- ja E-lonkkaisten osuus on yhteensä 27% + 5%.

Kyynärniveldysplasia

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Tarkemmat tilastot taulukosta: Taulukot 12 ja 13. . Kyynärniveldysplasia prosenttiosuudet lausuntovuoden mukaan. Tästä tilastosta voidaan huomata, että mastiffilla on erinomaiset kyynärniveldysplasia tilastot näin nopeakasvuisiksi ja massiiviseksi roduksi. Taustalla on voimakas perinnöllinen taipumus ja jalostusvalinnoilla ja ollaan onnistuttu pitämään erilaiset kyynärniveldysplasian muodot kurissa.

Ristisiteiden repeämät

Mastiffeille esiintyy jonkin verran ristisiteiden repeämistä. Mastiffin terveystutkimuksen tuloksista ilmenee, että 61 kappaleesta vastanneille 83,6% koirilla ei ollut ristisidevaurioita (51 kpl vastauksia), 6,6% toisessa jalassa (4 kpl) ja 9,8% (6 kpl) molemmissa jaloissa.

Entropium

Entropium tarkoittaa luomen sisäänpäin kääntymistä. Koirilla, joiden nahka on liian suuri, löysä tai poimullinen entropium on yleisempää. Useimmiten kääntynyt luomi on alaluomi, mutta on tapauksia, joissa myös yläluomi hiertää silmän pintaa. Oli sitten kyseessä kumpi luomi tahansa, se hiertäessään silmän pintaa, aiheuttaa usein tulehduksia ja saattaa jopa vaurioittaa silmää niin, että koira sokeutuu. Leikkauksilla on saatu erittäin hyviä tuloksia entropiumin hoidossa.

Ektropium

Ektropium tarkoittaa luomen ulospäin kääntymistä. Ns. löysät silmät, joihin voi mennä roskia ja kuten entropiumissa, niin myös ektropiumissa tulehdusriski on suuri. Ektropium ei itsessään vaurioita silmää, koska luomi ei hankaa, mutta pahemmissa tapauksissa leikkaushoito on tarpeellinen myös tässä vaivassa.

Kennelliiton virallisissa silmälausunnoissa ilmenee seuraavat luvut. Vuosina 2015-2025 on mastiffeille kirjattu vain yhdeksän silmätutkimustulosta.

Taulukko 16. Silmälausunnot lausuntovuoden mukaan 2015-2025.

Diagnoosi	Esiintymiä
ICAA Kammiokulman poikkeavuus, Ei todettu	1
Kortikaalinen katarakta, Todettu	1
Makroblepharon/silmäluomen ulospäin kiertyminen, Todettu	3
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, Todettu	2
Silmämuutosten vakavuus, Lievä	2

Kystinuria

Mastiffeilla, eräillä muilla mastiffityyppisillä roduilla on samanlainen kystinuriasairaus kuin irlanninterriereillä. Sitä nimitetään ei-tyyppi 1 kystinuriaksi tai tyyppi 3 kystinuriaksi. Mastiffeilla maailmanlaajuisesti on tavattu kystinuriaa sen verran paljon, että testaaminen olisi suositeltavaa erityisesti jalostukseen käytettävillä yksilöillä ellei tämän molemmat vanhemmat ole testattu. Rotujärjestön terveystutkimuksessa yksi vastaaja ilmoitti koirallansa olleen kysteinikiteitä (vastauksia 61).

Lisääntyminen

Ongelmia ilmenee yleensä hyvin suurten pentueiden kohdalla. Synnytykset alkavat yleensä normaalisti, mutta muutaman pennun jälkeen päädytään keisarinleikkaukseen supistusten loppumisen takia. Narttu ei pysty synnyttämään kaikkia pentuja normaalisti.

Ongelmia voi myös aiheutua silloin, kuin pentueessa on vain yksi tai kaksi pentua. Pennut ovat niin suuria, että synnytys on vaikeaa sen takia. Tällöin tulee myös turvautua keisarinleikkaukseen.

Ongelmien mahdollisia syitä

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Rotumääritelmä

Ryhmä: 2

FCI:n numero: 264

Hyväksytty: FCI 2.3.2011

Kennelliitto 17.4.2012

(MASTIFF)

Alkuperämaa: Iso-Britannia

KÄYTTÖTARKOITUS: Vahtikoira ja kodin turva

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 2 pinsarit, snautserit, molossityyppiset

ja sveitsinpaimenkoirat

Alaryhmä 2.1 mastiffityyppiset molossirodut

Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Mastiffirotu on ollut olemassa jo satojen vuosien

ajan, vaikkakaan tuskin aivan samannäköisenä kuin nykyisin. Jo ennen Agincourtin taistelua, 1400-luvun alkupuolella, mastiffin rohkeus ja vartiointivaisto olivat kuuluisia. Kerrotaan, että roomalaisten valloittajien saapuessa Britanniaan he löysivät saarelta mastiffityyppisiä koiria, jotka tekivät heihin niin suuren vaikutuksen, että he veivät niitä mukanaan taistelukoiksi Rooman areenoille. Kun normannit tulivat Britanniaan, mastiffit olivat niin yleisiä, että niitä tarkoittava ranskan sana "dogue" omaksuttiin englannin kieleen.

Toisen maailmansodan jälkeen rotu lähes katosi Britannian maasta. Ulkomailta tuotiin jalostuskoiria, ja sen jälkeen rotu on merkittävästi vahvistunut sekä määrällisesti että laadullisesti. Mastiffissa yhdistyvät vaikuttava ulkomuoto ja hyvä luonne, se on sekä säkäkorkeudeltaan että massaltaan valtavan suuri koira, rungoltaan syvä ja leveä, erittäin voimakas ja vahvaluustoinen.

YLEISVAIKUTELMA: Pää antaa joka suunnalta katsottuna neliömäisen vaikutelman.

Pään tulee olla leveä, leveyden suhde koko pään pituuteen on 2:3. Runko on leveä, syvä, pitkä ja voimakasrakenteinen. Raajat ovat kaukana toisistaan ja sijoittuneet rungon kulmiin. Lihakset ovat selvästi näkyvissä.

Suuri koko on erittäin toivottavaa, mutta koiran tulee aina olla laadukas ja ehdottoman terverakenteinen. Korkeus ja voimakkuus ovat tärkeitä ja niiden tulee olla oikeassa suhteessa toisiinsa. Kokonaisuutena suuri, voimakas ja tiivisrakenteinen.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituus mitattuna olkanivelestä pakaraan on säkäkorkeutta suurempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Majesteettisuuden ja rohkeuden yhdistelmä.

Rauhallinen, isäntäväkeensä kiintynyt, vartiointiviettinen. Yleensä välinpitämätön vieraita kohtaan; arkuus ei ole hyväksyttävää.

PÄÄ

Kallo: Leveä korvien välistä. Otsa on litteä, koiran ollessa tarkkaavainen siihen muodostuu poimuja. Kulmakaaret jonkin verran erottuvat. Kallo on litistyneen kaaren muotoinen, ja otsauurre alkaa silmien välistä jatkuen kallon puoliväliin.

Otsapenger: Sijaitsee silmien välissä; selvä, mutta ei liian jyrkkä.

Kirsu: Väriltään musta. Leveä ja sivusta katsottuna litteä (ei terävä eikä ylöspäin kaartunut). Sieraimet ovat edestä katsottuna suuret.

Kuono: Lyhyt, silmien alta leveä, jatkuu lähes tasaleveänä kuonon kärkeen saakka.

Tylppä ja kulmikas, erittäin syvä kirsun kärjestä alaleukaan. Kuonon kärki muodostaa suoran kulman pään ylälinjan kanssa. Kuono-osan pituuden suhde koko pään pituuteen on 1:3. Kuono-osan ympärysmittaan (mitattuna silmien ja kirsun puolivälistä) suhde kallon ympärysmittaan (mitattuna korvien edestä) on 3:5. Koiran ollessa rauhallinen aikuisen koiran kuono-osassa ei saa olla liiallisia poimuja tai löysää nahkaa.

Huulet: Huulien yhtymäkohtaan muodostuu tylppä kulma. Huulet ovat hieman riippuvat ja huulilinja on sivukuvaltaan neliömäinen.

Leuat / hampaat: Alaleuka on leveä kärkeen saakka. Kulmahampaat ovat terveet, voimakkaat ja kaukana toisistaan. Etuhampaat ovat tasapurennassa tai käänteisessä leikkaavassa purennassa, mutta eivät koskaan niin paljon, että ne näkyisivät suun ollessa kiinni.

Posket: Hyvin kehittyneet ohimo- ja poskilihakset.

Silmät: Kohtuullisen kokoiset ja kaukana toisistaan. Silmät ovat hasselpähkinän väriset, mitä tummemmat sitä paremmat; sidekalvoa ei saa näkyä. Löysät silmäluomet ovat vakava virhe. Silmien tulee näyttää terveiltä.

Korvat: Pienet, ohuet, kaukana toisistaan; kiinnittyneet kallon sivujen korkeimpaan kohtaan jatkaen edestä katsottuna kallon ylälinjaa. Korvat ovat litteät ja tiiviisti poskenmyötäiset koiran ollessa rauhallinen.

KAULA: Hieman kaareutunut, kohtalaisen pitkä, erittäin lihaksikas ja sen ympärysmitta on noin 2,5–5 cm pienempi kuin kallon ympärysmitta mitattuna korvien edestä.

RUNKO

Ylälinja: Vaakasuora.

Selkä: Leveä ja lihaksikas.

Lanne: Leveä ja lihaksikas, nartulla tasainen ja hyvin leveä, uroksella hieman kaareva.

Rintakehä: Leveä ja syvä. Kylkiluut kaarevat ja rintakehä hyvin tilava; viimeiset kylkiluut ovat pitkät ja taakse sijoittuneet.

Alalinja ja vatsa: Kupeet hyvin syvät.

HÄNTÄ: Korkealle kiinnittynyt, kintereisiin tai hieman niiden alapuolelle ulottuva, tyvestä paksu ja kärkeä kohti kapeneva. Koiran ollessa rauhallinen häntä riippuu suorana, mutta koiran innostuessa se muodostaa kaaren, jonka kärki osoittaa ylöspäin, ei kuitenkaan selän päälle.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Tasapainoiset ja sopusoinnussa takaosan kanssa.

Lavat: Hieman viistot, voimakkaat ja lihaksikkaat.

Olkavarret: Hieman viistot, voimakkaat ja lihaksikkaat.

Kyynärpäät: Tiiviit.

Kyynärvarret: Suorat, vahvat ja kaukana toisistaan; vahvaluustoiset.

Välikämmenet: Pystysuorat.

Etukäpälät: Suuret, pyöreät ja tiiviit. Varpaat ovat hyvin kaareutuneet. Kynnet ovat mustat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaosa leveä, voimakas ja lihaksikas. Takaosan voimakkuus on erittäin tärkeää. Aikuisilla koirilla pihtikinttuisuus on vakava virhe.

Sääret: Hyvin kehittyneet.

Kintereet ja väliljalat: Hyvin kulmautuneet, kaukana toisistaan ja yhdensuuntaiset koiran seistessä ja liikkeessä.

Takakäpälät: Suuret, pyöreät ja tiiviit. Varpaat ovat hyvin kaareutuneet. Kynnet ovat mustat.

LIIKKEET: Voimakkaat ja vaivattomat, hyvä takaosan työntö; sujuvat, terveet ja maata voittavat. Koiran liikkeessä ylälinja säilyy vaakasuorana. Taipumus peitsaamiseen on virhe.

Liikkeiden tulee olla ehdottoman terveet.

KARVAPEITE

Karva: Lyhyt ja rungonmyötäinen, mutta karheaa niskassa ja lapojen päällä.

Väri: Aprikoosinvärinen, kellertävä (fawn) tai juovikas (brindle). Kuonon, korvien ja kirsun on aina oltava mustat, mustaa väriä tulee olla myös silmien ympärillä maskin ulottuessa silmien väliin. Runsaat valkoiset merkit rungossa, rinnassa ja raajoissa eivät ole hyväksyttäviä.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Mastiffi on Suomessa harvalukuinen rotu. Näyttelyissä käy keskimäärin muutama mastiffi kerrallaan. Poikkeuksena tästä ovat Helsingin Messukeskuksessa järjestettävät kansainväliset näyttelyt (Voittajajäsen näyttelyt) sekä rotujärjestön vuosittain järjestettävä erikoisnäyttely. Tällöin esitetään yleensä noin 20-30 mastiffia. Nämä näyttelyt vetävät osanottajia myös ulkomailta; Ruotsi, Venäjä, Tanska, Viro ja Latvia. Mastiffit eivät yleensä pärjää ryhmäkilpailuissa, missä kepeämmin liikkuvat ja perinteiset näyttelyrodut pärjäävät paremmin. Mastiffit eivät luonteensa puolesta ole näyttelytähtiä, sillä ne eivät välttämättä innostu niin tämän tyyppisestä toiminnasta. Suurin osa mastiffeista on omistajiensa esittämiä ja muutamalla näyttelykäynnillä vuodessa esittämisen taso ei yllä ammattimaiselle tasolle.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Mastiffeille ei ole järjestetty jalostustarkastuksia viimeisen **17** vuoden aikana.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Mastiffin ulkomuoto kulkee käsikädessä sen alkuperäisen ja nykyisen käyttötarkoituksen kanssa. Mastiffi on suuri koira; nartut ovat yleensä noin 70-90 kiloa ja urokset 90-110 kiloa. Tällainen koira on erittäin vaikuttava näky, silloin kun mastiffi on terverakenteinen. Mastiffin tulee kyetä liikkumaan vaivattomasti ja tehokkaasti. Mastiffin vaikuttavuuteen vahtikoirana liittyy oleellisesti sen pää ja ilme. Koiran tulee näyttää selkeästi, milloin se on kiinnostunut ympäristöstään ja mahdollisesta tunkeilijasta. Tämä ilme tulee pienistä tummista ilmeikkäistä silmistä, eteen käännettyistä korvista ja otsan rypyistä, jotka näkyvät koiran osoittaessa kiinnostusta.

Mastiffilla on valtava suorakaiteen muotoinen syvä runko, joka antaa hyvän kaikupohjan matalille haukahduksille.

Mastiffin värillä oli aiemmin suurempi merkitys; tumma brindle koira ei erottunut illalla tai yöllä, ja näin se pääsi yllättämään mahdolliset tunkeilijat.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Jos keskitytään liiaksi vain koiran kokoon rakenne-ominaisuuksista ja liikkeistä tinkien, on lopputuloksena kyllä suuri massiivinen koira, mutta joka ei enää ole rodunomainen.

Rotumääritelmässä ei ole senttejä eikä kiloja, joten ”mitä suurempi sen parempi”-ajattelu ei ole tarpeen mastiffin kohdalla. Rotumääritelmä sanoo selkeästi, että koiran rakenne ei saa mennä koon edelle. Terve rakenne on näin suurelle koiralle (uroksen 90-110 kg/nartut 70-90 kg) äärimmäisen tärkeää, eikä tästä saisi tinkiä.

Mastiffin ulkomuodon keskeisimmät ongelmakohdat liittyvät luuston rakenteeseen, päähän ja ilmeeseen.

Mastiffin tulee olla pitkärunkoinen suorakaiteen muotoinen molossi, jonka koko ei tule pelkästään raajakorkeudesta vaan voimakkaasta ja syvästä rungosta. Monet koirat ovat hieman liian lyhyitä rungon pituudeltaan. Tämä vaikuttaa myös koiran liikkeisiin. Oikeita mittasuhteita ei saa myöskään uhrata koiran korkeudelle. On erittäin vaikeaa saada mittasuhteiltaan oikeanlaista rakennetta, jos säkäkorkeus nousee uroksilla yli 85-90 cm. Nartuilla mittasuhteet on vaikeaa säilyttää säkäkorkeuden ylittäessä 75-85 cm.

Monella mastiffilla on ongelmakohtana heikko takaosa; laskeva lantio, suorat takakulmaukset ja heikot kintereet. Tämä rakenteellinen heikkous näkyy siten myös erittäin selvästi koiran liikkeissä. Niistä tulee voimattomat, lyhyet ja tehottomat. Tällainen rakenne altistaa myös ristisiteiden repeämislle. Myös liian lyhyt olkavarsi näkyy koiran liikkeessä.

Mastiffin pään tulee kertoa heti ensi vilkaisulla, mistä rodusta on kyse. Pää ei saa antaa vaikutelmaa mistään muusta mastiffin sukulaisroduista (bullmastiffi, bordeauxindoggi, napolinmastiffi, fila brasileiro ym.). Kuono-osan suhde kalloon on 1:3, kuono-osan ollessa 1/3 ja kallo-osan ollessa 2/3 pään pituudesta. Monella mastiffilla on liian pitkä ja kapea kuono-osa, jolloin tällainen yksilö menettää rodulle tyypillistä ilmettä.

Mastiffilla ei saa olla liikaa ylimääräistä nahkaa päässä tai kaulalla. Huulet eivät saa olla liian roikkuvat. Mastiffilla on tarpeeksi voimakas pää, jossa on oikeat mittasuhteet. Tämä ylimääräinen ”verhoilu” tuo rodulle vieraan ilmeen.

Mastiffin maatavoittavat ja pitkät liikkeet tulee olla joustavat ja vaivattomat. Liian usein näkee epätyypillisiä heikkoja liikkeitä. Tämä johtuu joko koiran virheellisestä rakenteesta tai siitä, että koira on aivan liian lihava ja heikossa lihaskunnossa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassa oli aika 2020-2026.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Edellinen tavoiteohjelma oli mastiffille ensimmäinen.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
PEVISA-ohjelman voimaantulo/JTO viimeistely	Toteutunut	Toteutunut
Lonkka- ja kyynärtulosten seuranta	Tilannetta seurataan	Kyynärtulokset pysyneet ennallaan, lonkkaniveldysplasia tulokset pysyneet ennallaan
Populaation rakenteen seuranta	Seurataan	Tuontikoirien määrä hieman noussut

Mastiffin populaatiorakenteessa tai terveydentilassa ei ole tapahtunut juurikaan muutosta edelliseen jto-kauteen verrattuna.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Suuri osa koirista jää jalostuksen ulkopuolelle. Suomessa on vain muutama mastiffi kasvattaja ja suurin osa myydyistä pennuista jäävät joko kokonaan kotikoiriksi tai niitä käytetään näyttelyissä muutamia kertoja. Viimeisen 10 vuoden aikana on jalostukseen käytetty 24 urosta (noin 13% kymmenen vuoden rekisteröinneistä) ja 25 eri narttua (noin 13 % kymmenen vuoden rekisteröinneistä).. Koiria on rekisteröity näinä vuosina 185 koiraa. Tämä kertoo, että suurin osa koirista jää jalostuksen ulkopuolelle.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuositukset 2021-2026 vastaavat rodun terveys- ja luonnetilannetta suhteellisen hyvin. Vuosien 2021-2026 aiempaa tiukempi PEVISA ohjelma ei ole muuttanut kannan lonkka- tai kyynärtilannetta, vaan ne ovat pysyneet lähdes samoina. Vuoden 2021 voimaantullut PEVISA valitettavasti supisti mahdollisten jalostukseen käytettävien urosten määrän hyvin pieneksi. Kanta perustuukin tuontikoirien varaan, joiden taustoja ei aina tunneta kovin hyvin. Näin ollen on vaikeaa antaa arviota siitä, miten PEVISA ohjaa kannan luuston terveyttä pitkäjänteisesti. Tuontikoirat ovat yksittäisiä pentueensa edustajia, eikä koko pentueen terveydestä ole tietoa. Rotujärjestö ehdottaa PEVISA raja-arvojen muuttamista realistisempaan suuntaan, jolloin kasvattajilla on hieman enemmän liikkumavaraa jalostuvalitoja tehdessä.

PEVISA rajaa pois jalostuksesta yksilöt, jotka eivät täytä sen asettamia lonkka- ja kyynärdysplasia raja-arvoja. JTO:n suosituksilla pyritään ohjaamaan ja tiedottamaan rodun harrastajia ja kasvattajia rodun muista terveysongelmista. Kasvattajia on Suomessa vain muutama, joten rodun koirien käyttömääriin on vaikeaa vaikuttaa juuri mitenkään.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Mastiffin jalostus Suomessa perustuu tuontikoirien tasaiseen virtaan. Aktiivisia kasvattajia on hyvin vähän ja pentuemäärät ovat pieniä vaihdellen 2-8 vuosittain. Mastiffi on kallis koira ylläpitää ja vie paljon tilaa. Kasvattajat pitävät koiransa sisällä talossa ja tämä rajoittaa koiramäärää per kasvattaja. Tavoitteena on tuontikoirien osalta hankkia mahdollisimman hyviä rodunomaisia pentuja terveistä vanhemmista. Olisi hyvä, että kasvattajat tutustuisivat tuontikoiran taustoihin sekä terveyden että luonteen osalta. On myös tärkeää, että pennut on kunnolla sosiaalistettu ihmiseen lähtömaassa ja saaneet hyvän alun ihmisystävälliselle käyttäytymiselle.

Käyttäytyminen ja luonne

Mastiffin tulee olla rodunomainen luonteeltaan. Tämä tarkoittaa sitä, että se on ihmisystävällinen koira, joka on omistajansa hallinnassa. Mastiffi ei saa olla terävä ai käyttäytyä aggressiivisesti ilman että sitä tai omistajaa uhataan. Rodun sisällä esiintyy luonnollisesti vaihtelua vilkkauksessa,

toimimintakyvyssä, riistavietissä sekä rohkeudessa.

Käyttöominaisuudet

Mastiffia käytetään lähinnä perhekoirana, jolla on kyky puolustaa omistajaansa mikäli tätä uhataan. Mastiffin kanssa voi harrastaa tottelevaisuutta, hakua, jälkeä, näyttelyitä ym. mutta alkuperäinen käyttötarkoitus on olla perheen puolustaja.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on kasvattaa sekä fyysisesti että henkisesti terveitä koiria, jotka täyttävät PEVISA:n ehdot. PEVISA asettaa minimivaatimuksen jalostuskoirille. Koiran tulee luonnollisesti olla muutenkin fyysisesti terve ja jalostuskoirille suositellaan myös selän kuvauttamista sekä kystinuria geenitestiä.

Tavoitteena on myös mikäli mahdollista koirien luonnollinen lisääntyminen. Keinosiemennystä voidaan joutua käyttämään ulkolaisten urosten kohdalla tai jos nartun ja uroksen fyysinen kokoero hankaloittaa astutusta.

Ulkomuoto

Jalostukseen käytettyjen koirien tulee olla mahdollisimman lähellä rotumääritelmää. Selkeitä ja vakavia rakenteellisia puutteita omaavia koiria ei tulisi käyttää jalostukseen. Tällaisia voivat olla rodulle tyypillisen voiman ja luuston vahvuuden puute, selkeä epätasapainoinen rakenne, erittäin suorat tai puutteelliset raajojen kulmaukset ja erittäin heikko takaosa. Jalostuskoirilla tulee myös olla rodunomainen tyypillinen pää ja ilme. Koiran sukupuolileiman tulee olla selkeä.

Koirien sukupuolileiman tulee olla selkeä.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Pentueen molemmilla vanhemmilla tulee olla ennen astutusta annettu virallinen lonkka- ja kyynärniveldysplasiaa koskeva kuvauslausunto.

Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on C. Myös lonkkakuvaustuloksen D saanutta koiraa voidaan käyttää jalostukseen, mutta ainoastaan yhdistämällä se koiraan, jolla on lonkkakuvaustulos A tai B.

Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 1. Myös kyynärniveldysplasian asteella 2 lausunnon saanutta koiraa voidaan käyttää jalostukseen, mutta ainoastaan yhdistämällä se koiraan, jolla on kyynärniveldysplasian kuvaustulos 0.

Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeus:

Pysyvä poikkeuslupa ulkomaiselle urokselle, joka ei täytä rodun PEVISA-ohjelman mukaisia vaatimuksia, voidaan rekisteröidä enintään kaksi (2) pentuetta.

Jalostukseen käytettävät koirat tulisi olla muilta osin terveitä ja yksilöiden suvuissa esiintyviin sairauksiin tulee kiinnittää huomiota.

Koirien tulee olla mahdollisimman hyvärakenteisia ja hyvin liikkuvia yksilöitä. Koirilla tulee olla erinomainen rotutyypin ja rodulle tyypillinen pää ja ilme.

Jalostukseen käytettyjen koirien luonteen tulee olla rodunomaisia ja ihmisystävällisiä. Käytetyn yhdistelmän koirilla ei saisi olla samoja vikoja vaan niitä pyritään parantamaan jalostuskumppanin vastaavilla hyvillä ominaisuuksilla. Selvästi arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Jalostuskoirille suositellaan myös selän kuvaamista virallisesti. Jalostuskoirien **tai niiden vanhempien** tulisi olla kystinuria-geenitestattuja.

Suosittellemme jalostuksen käytettäville koirille myös ainakin yhtä näyttelykäyntiä ja tuloksena avoimesta luokasta vähintään EH.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Kennelliitto suosittelee maksimissaan koiran kokonaisjälkeläismääräksi 5% neljän vuoden rekisteröintimäärää kohden. Suurin osa jalostukseen käytettävien koirien jälkeläismäärät pysyvät tämän alle.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö esittää mastiffille PEVISA-ohjelman ja seuraa populaation kehittymistä Suomessa. Rotujärjestö järjestää erikoisnäyttelyitä, luonnetestejä ja MH-luonnekuvauksia, johon se kannustaa mastiffin omistajia ja kasvattajia osallistumaan. Rotujärjestö kannustaa kasvattajia liittämään pennunostajat jäsenikseen. Myös tuomarikoulutus on toimenpide, jolla pyritään vaikuttamaan rodun ulkomuodon kehitykseen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none">-kaikki jalostuskoirat on kuvattu-hyvät kyynärtilastot ja niiden kehitys viime vuosina-suht hyvät lonkkatilaston näin suurelle rodulle-ei matadori-jalostusta-tuontikoiria eri kasvattajilta eri maista-kasvattajilla ihmisystävällisiä koiria-yhteiskuntaan soveltuva mastiffi-kasvattajien ja pennunostajien yhteistyö	<ul style="list-style-type: none">-koirien rakenteelliset heikkoudet-tuontikoirien taustojen tuntemuksen puute-tuontikoirien terveystulosten paikkansapitävyyden epävarmuus-mahdolliset luonteen ongelmat; arkuus-lyhyt keskimääräinen elinikä

<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> -Jalostustietokanta -geenitutkimus ja geenitestit -tiedon vaihto eri maiden kasvattajien ja harrastajien kesken -terveystutkimukset -luonnetestaus 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> -uudet kasvattajat, joilla ei tietoa rodun sisäisestä vaihtelusta -pentuja myydään osaamattomille pennunostajille -yhteiskunnan ja viranomaisten negatiivinen suhtautuminen suuriin koiriin -suuren yleisön negatiivinen suhtautuminen puhdasrotuisten koirien jalostukseen -sekarotuisten ”mastiffien” kasvattaminen -rekisteröimättömät ”mastiffit” -kasvattajien raskas verotus ja yleinen hinta-tason nousu
---	--

Varautuminen ongelmiin

Varautuminen ongelmiin etupainotteisesti on aina järkevää. Mahdollisia ongelmia mastiffin jalostukseen liittyen voivat olla terveystilanteen huonontuminen, ei-toivottujen ominaisuuksien ilmentyminen luonteisiin tai yhteiskunnan lisääntyvä negatiivinen suhtautuminen koiriin ja varsinkin suuriin koiriin. Rotujärjestö kannustaa kaikkia harrastajia (ei vain kasvattajia) terveystarkastamaan koiransa (PEVISA) sekä tekemään muita vapaaehtoisia terveystutkimuksia ja geenitestejä (kystinuria). Rotujärjestö järjestää vuosittain luonnetestin, johon harrastajia kannustetaan ottamaan osaa. Myös tottelevaisuuskoulutuksen järjestäminen edesauttaa rakentamaan yhteiskuntakelpoisia ja hyvin käyttäytyviä koiria.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2027	PEVISA/JTO päivityksen voimaantulo vuosille 2027-2031, lisääntymisen ja lisääntymiskäyttäytymisen kysely kasvattajille
2028	terveystulosten seuranta, ulkomuodon jalostustarkastukselle, käyttäytymisen jalostustarkastukselle
2029	jalostustarkastusten tekeminen
20030	uuden JTO:n työstäminen ja ennakkotarkastus ennen yleiskokoukselle ja SKL:lle hyväksyttäväksi esittämistä

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

PEVISA-ohjelma on rajannut jalostuksesta pois lonkkaniveldysplasian osalta D-lonkkaiset koirat, sekä 2-kyynärtuloksen saaneet koirat. Mastiffin populaatio on pieni ja tehollinen populaatiokoko myös pieni. Kasvattajia on vähän ja pentueita syntyy vähän. Tätä taustaa vasten ei ole realistista odottaa, että jalostuksella pystytään ohjaamaan lonkka- ja kyynärtulosten suuntaa tavoitteellisesti. Varsinkin kun kanta perustuu tuontikoirien varaan. Tällöin sattuman vaikutus on suuri. PEVISAn tarkoitus on pudottaa jalostuksesta heikoimman tuloksen saaneet koirat (E lonkat ja 3-kyynärpäät).

Viimeisen 5 vuoden aikana Mastiffilla ollut niin tiukka PEVISA, että se voimaan tullessaan rajasi heti 5 potentiaalista jalostus urosta pois, sekä potentiaalisia narttuja. Tämä on aika kestävä tilanne rodussa, jossa kasvattajia on vain 4-5 kpl ja tehollinen populaatio koko on pieni. Maailman raskaimmalta ja nopeitten kasvavalta rodulta ei voida edellyttää yhtä tiukkoja raja-arvoja kuin paljon pienempien sukulaisrotujen raja-arvot ovat. Mastiffin lonkka- ja kyynärtilanne on suhteellisen hyvä. Tarkoituksena on avata ovi niille poikkeuksellisen hyvälle yksilölle, jotka eivät täytä tiukempaa PEVISAA joka kohdaltaan, mutta joilla on paljon annettavaa rodun populaatiolle joko harvinaisen hyvä sukutaulunsa ansiosta, upean liikkeen ja rotutyypin (myös pään ja luonteen osalta), pitkäikäisyyden osalta. Tämä avaa myös mahdollisuuden upeiden ja jo mahdollisesti edesmenneiden koirien käyttämiselle maailmanlaajuisesti (keinosiemennykset).

Jalostustietokannasta voidaan nähdä, että kasvattajat eivät ole tehneet yhtään yhdistelmää, jossa molemmilla vanhemmilla olisi huonoimmat lonkka- ja/tai kyynärtulokset viimeisen kymmenen vuoden aikana. Jos D-lonkkaisia koiria on käytetty, on ne yhdistetty aina paremman tuloksen saaneen kanssa (pääosin A- ja B). Myös 1-tai 2- kyynärniveldysplaisa tuloksen saaneet koirat ovat yhdistetty lähes poikkeuksetta 0-tuloksen saaneen koiran kanssa.

2016

A/A 0/0 + A/B 0/0

D/B 0/0 + B/B 0/0

C/C 0/0 + B/C 0/0

C/C 0/1 + B/B 0/0

C/C 0/0 + ulkolainen uros (täyttää PEVISAn ehdot)

B/B 0/0 + A/A 3/0

2017

B/B 0/0 + A/A 0/0

B/B 0/2 + ulkolainen uros (täyttää PEVISAn ehdot)

A/A 0/2 + A/A 0/0

2018:

A/A 0/2 + A/A 0/0

D/D 0/0 + A/B 0/0

2019

C/C 0/0 + ulkolainen uros (täyttää PEVISAn ehdot)

B/C 0/0 + B/A 0/0

B/B 0/2 + ulkolainen uros (täyttää PEVISAn ehdot)
C/C 1/1 + C/C 0/0

2020

C/C 0/1 + C/C 0/0

2021

C/C 0/0 + C/C 0/0

B/B 0/0 + B/B 0/0

A/A 0/0 + B/B 0/0

C/C 0/1 + C/C 0/0

2022

B/B 0/0 + C/C 0/0

C/C 0/0 + B/B 0/0

2023

A/A 0/0 + C/C 0/0

2024

A/A 0/0 + C/B 0/0

Lähes kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat viimeaikoina kystinuria-geenitestattuja (tai niiden vanhemmat ovat).

Mastiffin maailmanlaajuinen ongelma (kuten niin monen muunkin rodun) on jalostuspohjan kapeus, mikä johtuu suurelta osin maailman politiikasta viime vuosisadan alkupuolella. Populaatio kävi läpi todella vakavan pullonkaulan. On aivan ihme, että rotu on selvinnyt siitä. PEVISAssa määriteltyjen tutkimusten lisäksi rodussa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös muihin rodun perinnöllisiin sairauksiin sekä **pitkäikäisyyteen**. Tavoitteina on ylläpitää mahdollisimman laajaa geenipoolia, muutaman kasvattajan toimesta kuin suinkin mahdollista. Tässä on mielestämme onnistuttu ja sukusiitosaste on pieni.

7. LÄHTEET

Lähde: Mastiff Aristocratic Guardian/DeeDee Anderson

Lähde: History and Management of the Mastiff /Betty Baxter

Lähde: Suomalaiset Mastiffisivut/Satu Laitinen <http://koti.mbnet.fi/poptokin/mhisto.htm>

MMT Katariina Mäki 5.8.2013 www.kennelliitto.fi/sukusiitos

MMT Katariina Mäki 5.8.2013

www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja

MMT Katariina Mäki 31.10.2013

www.kennelliitto.fi/tehollinen-populaatiokoko

Esa Eskelinen (2007) <http://www.apexelainkli.fi/>

Lähde: Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa (www.kennelliitto.fi)

ELL Anu Lappalainen/Suomen Kennelliitto

<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Kyynarnivel.htm>

Mastiffin jalostustoimikunnan teettämä terveys- ja luonnekysely 2020

8. LIITTEET

Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa

Rotumääritelmä